

שלום מונטסורי

מדריך מעשי למורים מונטסוריים הכולל אלמנטים של חינוך יהודי

שלום מונטסורי

מדריך מעשי למורים בשיטת מונטסורי הכולל אלמנטים של חינוך יהודי

nubo

תוכן העניינים:

מבוא	6
מי הוא יהודי, מי היא יהודייה?	10
פרק 1: סביבה תומכת	16
הסביבה בתוך מוסד מונטסורי	20
הסביבה החיצונית	24
ט"ו בשבט: גן, יבול וכבוד לטבע	27
פרק 2: חשיבותם הרבה של טקסים	30
חנוכה: אודות חג החנוכה	
ויום חמישי השמן	35
טקס הצליל	39
ראש השנה: שנה טובה,	
או כמה מילים על ראש השנה היהודי	41
שבת שלום: על טקס	
המנוחה והחגיגה הקהילתית	43

פרק 3: אמנות חיי היומיום	48
פעילויות בחדר ההלבשה	53
אוטונומיה בחדר האמבטיה	58
פעילויות פשוטות	63
מזיגה והעברה סידור	65
	71
רחצת בובה	80
כביסת בגדים	86
פסח: מה הקשר בין פעילויות בתחום החיים המעשיים קשורות לחינוך יהודי?	93
פרק 4: עזרים חושיים של מונטסורי	97
סוכות: מה יכול להיות המשותף בין חג הסוכות	
חג הסוכות וחומרי עזר חושיים מונטסוריים?	127

מבוא

מונטסורי וחינוך יהודי... כיצד ניתן לשלב בין שני המושגים הללו? האם הדבר אפשרי, ומה נדרש כדי למצוא מכנה משותף בין שתי הגישות הללו?

ב"שלום מונטסורי" ננסה לבחון את שתי הגישות לחינוך ולהציע פתרונות המשותפים לשתייהן. נעשה זאת באמצעות דוגמאות ספציפיות, משימות ותרגילים שיש לבצע, כדי לתת למורים הקוראים פרסום זה קווים מנחים ברורים ושקופים להמשך העבודה עם הילדים. אז בואו נחפש מכנה משותף בין שיטתה של מריה מונטסורי ובין החינוך היהודי.

במהלך אחת משיחותינו עם סימונטה ברטולי, שנערכה במהלך הכשרה ב-Casa dei Bambini באיטליה, אחד ממשתתפי הקורס שאל את המומחית איזו עצה אחת היא הייתה נותנת למי שמתחיל את דרכו כמורה מונטסורי. סימונטה חייכה בחיוך משמעותי ועדין, הביטה במשתתפים אחד אחד, ואז אמרה: "מורה מונטסורי טוב צריך להיות צנוע מאוד". ענווה ל לחפש ענווה ל התבוננות ושינוי של מה שלא עובד. ענווה כלפי ילדים, כלפי הסביבה, כלפי העבודה. ענווה להודות בטעויות ולחפש תשובות בתוך עצמך, לא בהתנהגות של ילדים. "מה אני יכול לשנות בעצמי, בגישה שלי, בסביבה שלי, בעבודה שלי, כדי שהילד יוכל להתפתח

כבוד, בסביבה שתומכת באמת בקצב ההתפתחות שלהם, בצרכים הטבעיים שלהם, בתחושת הערך העצמי ובסוכנות שלהם? האם אנחנו לא רוצים שהם יישארו פתוחים לעולם ולאנשים, כפי שהם באופן טבעי בילדותם? האם איננו רוצים שהאינסטינקט הראשון שלהם יהיה רצון לעזור, ולא פחד ודעות קדומות? כי כאשר אנשים מרגישים חכמים, בעלי כוח ומאמינים בעצמם, רק אז הם יכולים באמת לעשות יותר למען אחרים.

אז מה יכלול החינוך היהודי בפועל? הדאגה העיקרית שלנו היא להרחיב את המודעות של הילדים. לכן נתמקד בלימודם על התרבות היהודית, מסורותיה וערכיה. נראה לילדים כיצד נראים החגים היהודיים ונציע להם תרגילים ומשימות שיחזקו את הידע שרכשו באמצעות יצירתיות ומשחק. נשתמש בשיטות ההוראה של מונטסורי כבסיס ונשלב בהן את החינוך היהודי.

בשיחות עם המורים בגן בלגן למדנו כי בסיס החינוך היהודי שלהם הוא הקניית ידע על החגים הנחגגים בקהילה היהודית, כמו גם על הערכים החשובים לה. תוכנית הלימודים בנויה סביב עקרונות אלה. עם זאת, יש לזכור כי מוסד זה מאכלס ילדים שיש להם לפחות הורה יהודי אחד, ולכן החינוך היהודי הוא חלק בלתי נפרד מגילוי זהותם. המשימה שלנו תהיה ללמד על התרבות, להראות שבעוד שרוב האנשים חוגגים את חג המולד עם עץ חג מולד ומתנות, יש ילדים שאין להם עץ חג מולד. במקום זאת, הם חוגגים חג שנקרא חנוכה, עם מנהגים מעניינים לא פחות.

ב"שלום מונטסורי" תתבסס הפדגוגיה של מריה מונטסורי, עם חינוך תרבותי יהודי כאלמנט נוסף, וכך נבנה את הפרסום הזה. נתאר את עקרונות היסוד של שיטת מונטסורי, יחד עם תרגילים ומשימות מעשיות. כמו כן, נציע דרכים בהן ניתן להקנות ידע על התרבות היהודית באמצעות שיטות ועזרים מונטסוריים. נעביר את הידע היקר שצברנו במהלך הקורסים וההכשרה המעשית.

את מלוא הפוטנציאל שלנו? ". אנו זקוקים גם לענווה כאשר אנו נתקלים בדברים שונים, לא מוכרים, זרים או אפילו מאיימים לכאורה. במיוחד בתקופות שבהן מתרחשות מלחמות רבות ומאבקי כוח בעולם, כאשר אנו מופצצים במסרים שונים בתקשורת וחיים בבוועות מידע קטנות שנוצרו על ידי אלגוריתמים של מדיה חברתית, קל מאוד ליפול למלכודת של שיפוט והבעת דעות מסוימות. עבודתו של מורה דורשת פתיחות רבה. אחרי הכל, אנו עובדים עם ילדים מכל מיני רקעים על בסיס יומיומי, ואנו רוצים לא רק להקנות להם ידע מדעי, אלא גם לעצב את מערכת הערכים של הצעירים הללו באמצעות הגישה שלנו, שכן יום אחד הם יגדלו ויישאו לעולם את מה שאנו מלמדים אותם כאן ועכשיו.

במדריך זה לא נעסוק יותר מדי בהיסטוריה ובעקרונות הפדגוגיה של מריה מונטסורי – הספרות שנכתבה עד כה בנושא זה מספיקה כדי לחקור את הנושא. עם זאת, ברצוננו להתמקד בערכים שהגישה החינוכית הזו מקנה לילדים, שכן כאן אנו מוצאים קשר משמעותי להכנסת ידע על תרבויות שונות לחינוך – כולל התרבות היהודית, שהיא נושא הפרסום הזה. הערך החשוב ביותר שהפדגוגיה של מונטסורי מקנה הוא כבוד. כבוד לסביבה, כבוד לטבע, לחפצים, לעבודתנו, לעבודת הזולת, אך מעל הכול – כבוד זה לזה. מרים סינגר, שהובילה את הקורס לחינוך יהודי, הסבירה מה זה בעצם אומר, ודיברה על התשוקה הגדולה של הקהילה היהודית לדון בנושאים שונים. היא גם אמרה שלתלמידים יש מרחב ואפילו מעודדים אותם לשאול את המורים שאלות או לערער על דעותיהם. כל הצעה, כל אמירה, כל שאלה זוכות ליחס של כבוד רב. הילדים לומדים להקשיב זה לזה, אך הם גם לומדים לקבל ביקורת בונה. לקולם יש חשיבות רבה, כפי שחוונו במהלך ביקורנו במרכז היהודי "גן בלגן" בסופיה, שם, בזמן שהילדים ישבו יחד על השטיח, היה להם מרחב לבטא את עצמם בחופשיות ולדבר על מה שבאמת מעניין אותם. האם לא כך היינו רוצים שילדינו יגדלו? באווירה של הדדיות

מי הוא יהודי, מי היא יהודייה?

כמורים, במיוחד אלה שעובדים עם ילדים בגיל הגן, אנו יודעים היטב שאף אחד לא יודע לשאול שאלות כמוהם. שאלות שלמרבה ההפתעה, אנחנו המבוגרים לא תמיד יודעים את התשובות עליהן, וניתן להיות בטוחים ששאלת אחת תוליד בקרוב עוד כמה שאלות. לילדים יש צורך טבעי לגלות את העולם והם סקרנים מאוד. לכן עלינו להתחיל את סיפור התרבות היהודית מהתחלה.

נתחיל בדבר שנראה הכי פשוט, בשאלה: מי הוא יהודי, מי היא יהודייה? איך הייתם עונים על השאלה הזאת? כי עבור ילדים, באסיה היא פשוט באסיה. יש לה צמות כהות, נעלי אלזה סגולות והיא אוהבת לצייר, בדיוק כמו אניה, שהצבע האהוב עליה הוא כחול. בזיה היא יהודייה פולנייה, אניה היא פולנייה. יש להן את אותו

אנו יכולים לדבר על לבוש או מראה ספציפיים רק במקרה של יהודים הרואים עצמם דתיים. כאן, כדאי להפנות את תשומת לב הילדים לאלמנטים של לבוש דתי יהודי. אלה עשויים לכלול כיפה, ציציות, פאות או טלית. נשים עשויות לכסות את ראשן במטפחת, וגברים עשויים לעטוף את זרועותיהם בתפילין בזמן התפילה.

מילה חדשה שלא מוכרת לילדים הוזכרה גם כן: **תורה**. אין ספק שהם ישאלו: "מהי תורה?" תוכלו לספר להם שזו חמשת ספרי משה. היא מכילה סיפורים על בריאת העולם, אדם וחווה, תיבת נח, מגדל בבל ומשה שחוצה את ים סוף. ייתכן שילדים מסוימים כבר מכירים את הסיפורים האלה. כדאי ליידע אותם שגם ילדים יהודים קוראים את הסיפורים האלה. בין הסיפורים יש אוסף חוקים המהווים את הבסיס ליהדות. הם מדברים על מה מותר ומה אסור לעשות. הם מכילים 613 מצוות – 365 איסורים ו-248 צווים. על מה מצוות אלה? הן מכילות חוקים אתיים, חוקים המושרשים בהיסטוריה ובמסורת היהודית, וחוקים שאין להם הסבר הגיוני. במצוות אלה אנו מוצאים, למשל, הוראות לגבי מה על יהודי דתי ללבוש, ידע על מה מותר ואסור לו לאכול או לעשות. האם כל יהודי נוהג על פי כללים אלה? התשובה הקצרה היא "לא", כי לא כל יהודי הוא יהודי דתי. עם זאת, אנו יכולים להראות לילדים את המאפיינים הבולטים ביותר של התרבות היהודית, את מה שהם עלולים לפגוש ברחוב, באמצעות חומרים חזותיים שהוכנו מראש – אחת השיטות הנהוגות בסביבה המונטסורית. סמלים וחפצים כגון כיפה, סביבון, ציציות, חלה, טלית, מנורה, או אפילו תפוחים, דבש ורימונים, יכולים להיות מוצגים לילדים בצורה זו.

בנות, שתיהן אוהבות לעשות את אותם הדברים, אך יש בהן משהו שונה. או הילד החדש בגן, עם שיער ארוך יותר בצדדים, שמגיע כל יום עם כובע. אמנם המושג "זהות" עשוי להיות עדיין מופשט מדי עבור ילדים בשלב זה של התפתחותם, אך כדאי לענות על שאלותיהם בפשטות ככל האפשר, מתוך התייחסות רצינית לצורך שלהם ללמוד על העולם הסובב אותם.

אז מי הוא יהודי? בפשטות, אדם שאמו יהודייה או מישהו שהתגייר ליהדות.

התגייר והתגייר ליהדות. היהדות היא דת המבוססת על התורה.

עם זאת, יהודי לא תמיד צריך לקיים את מצוות היהדות או להחשיב את עצמו כיהודי דתי כדי להרגיש חלק מהעם היהודי. עם זאת, כל אדם המצהיר על יהדותו יכנה את עצמו יהודי. מסובך? נוסיף לכך את העובדה שלמרות שישראל היא מדינה יהודית, המציאות היא שלא כל יהודי מרגיש שישראל היא ארצו. לכן אנו רואים פיזור כה גדול, כאשר מחצית מכלל היהודים אינם חיים בישראל. מבחינה זו, היא ייחודית, שכן כנראה אין קבוצה לאומית אחרת שהיא כה גדולה מחוץ למדינתה. יתרה מכך, ישראל אינה מדינה ליהודים בלבד, ומכאן האחוז הגבוה של ערבים. מבחינה זו, מדובר במצב ייחודי, שכן מעטות המדינות שיש בהן מיעוט כה גדול.

איך נראה גבר או אישה יהודים? הם יכולים להיראות בדיוק כמוני או

כמוך. השתייכות

לעם היהודי לא בהכרח מגדיר את המראה שלהם.

מילון מונחים קצר:

יהודי/יהודייה

אדם שאמו יהודייה או מישהו שהתגייר
והתגייר ליהדות

תורה

חמשת הספרים הראשונים בתנ"ך, המכילים
אוסף של חוקים ותורות שניתנו לישראל
(כלומר, ליהודים)

טלית

צעיף מלבני (טלית) שיהודים חובשים על הראש או
הכתפיים בזמן התפילה

פרק 1. סביבה התומכת ב-

ידוע כי כדי לגדול, ילד זקוק לסביבה מלאה באהבה ותמיכה. הוא צריך להרגיש בטוח ובו בזמן חופשי במעשיו, כדי שיוכל לממש את מלוא הפוטנציאל שלו. סביבה תומכת מספקת מסגרת, מאפשרת חופש בחירה ומקדמת את עצמאותו של הילד.

כך נראית סביבת מונטסורי. חמה, ידידותית, משפחתית. מסודרת ומאורגנת. זהו מרחב לניסויים ולבניית יחסים חיוביים עם חברים ומורים. כל אלמנט בו מחושב בקפידה, כל החפצים, המשימות והעזרים מעודדים את הילדים ללכת אחר צרכיהם הפנימיים, ואת המורים להתבונן וללכת אחר צרכי הילדים. אם המרחב מעורר השראה מספקת, "כמעט תמיד אנו רואים ילד רגוע, שלו ובלתי תלוי, כל עוד הוא עוסק בעבודה שהוא רואה כרצינית".

ובכן... רציני, מה זה אומר בדיוק? רציני עבור ילד פירושו ללכת אחר הצורך הפנימי שלו לשיפור עצמי, שיהיה לו יעד לפעולותיו, אבל מעל הכל, שזה יהיה מעניין ומסקרן עבורו. בעבודה רצינית זו נוצר מרחב להתפתחות המוטיבציה הפנימית של הילד, המותנית במצפן הצרכים האישי שלו – ולא בציפיות חיצוניות. יש מקום לתחושת סיפוק והנאה מהפעולות של עצמך, המפגש הראשון עם המושג הצלחה, שעדיין מופשט עבור הילד.

תמונות אמיתיות (לא איורים מסיפורי אגדות) וקישוטים יפים. נשתמש בצבעים חמים ובדים נעימים בחדרים. נציב בחדר חפצים אמיתיים, לא צעצועים, כגון כדים מזכוכית, כוסות קרמיקה, מיכלים ממתכת, חפצים שיכולים להישבר או להינזק. נראה לילדים שאנו סומכים עליהם ושהם ראויים לדברים יפים.

- הריהוט יותאם לצורכי הילדים – לגובהם וליכולותיהם, כך שיוכלו להגיע בחופשיות לכל משימה שהכנו עבורם.
- כל משימה תוכן על ידינו בקפידה ובתשומת לב לפרטים. היא תמוקם על המדף, ואנו נקצה לילד מקום שבו יוכל לעבוד בחופשיות.
- אנו נצפה. לא ננזוף בילד ולא נתקן אותו. נראה לו וניתן לו מרחב להתנסות ולעשות טעויות. הילד אינו צריך לבצע את המשימה בצורה מושלמת. עם הזמן, הוא יתחיל לתקן את טעויותיו ולשפר את תנועותיו.
- נכבד את הקצב של הילד ולא נלחיץ אותו בפעילויות שלו, מכיוון שהדבר עלול רק להרתיע אותו מניסיונות נוספים.
- נציע עזרה כאשר הילד זקוק לה וכאשר הוא מבקש אותה.

בסדר. עכשיו בואו נהיה ספציפיים. איך נחלק את החלל שלנו? ראשית, בואו נפריד בין האזור הפנימי לאזור החיצוני, כלומר הגינה. בתוך גן הילדים מונטסורי, נמצא אזור כניסה, אזור שירותים, אזור לחיים מעשיים, אזור ריכוז, אזור מפגש, אזור שינה וחדר מעבדה. בחלל החיצוני, נמצא אזור גינה, אזור מפגש, אזור סמלי, נקודת מים ואזור למפגש של קבוצות גדולות יותר של ילדים. אז בואו נפרק כל אחד מהאזורים הללו למרכיביו.

אז איך מארגנים מרחב כזה ומהם המרכיבים החשובים ביותר שלו?

נתחיל בארגון החלל לאזורים. הדרך הטובה ביותר לעשות זאת היא באמצעות רהיטים – ארונות נמוכים או מדפים שבהם נוכל להניח את החומרים והמשימות שהכנו, או גדרות שיסמנו בבירור את גבולותיו של כל אזור. לאחר מכן, מלאו כל אזור בהצעות לפעילויות ובפריטים אחרים שייפו את החלל כולו ויעניקו לילדים תחושה של נעימות ביתית. חשוב שההצעות לפעילויות יהיו ברורות; הילדים צריכים לדעת למה לצפות ומה הם יכולים לעשות בכל אחד מהאזורים הללו. סדר הוא מרכיב מרכזי בסביבה מונטסורית ותנאי בסיסי לעבודה בסביבה זו. ארגון החלל וקיום כללי הסדר מאפשרים לילדים לעבור מתפקיד של חוקרים לא מודעים ליוצרים מודעים ופעילים של מעשיהם, יוצרים השותפים לאחריות על סביבתם.

חשוב ש:

- החלל בעל אופי חם, ידידותי ומשפחתי
- הוא מאפשר בחירה חופשית של משימות וגישה בלתי מוגבלת לכל אזור
- הוא מקדם את האוטונומיה של הילד
- זה היה מקום להתנסות ולבניית יחסים חיוביים בין ילדים ומורים
- יש בו חלל מאורגן כראוי לעבודה אישית

איך נעשה זאת?

- נקשט את החלל בפרחים טריים באגרטלים ובעציצים.

הסביבה בתוך מתקן מונטסורי

אזור הכניסה

- כניסה לחלק המרכזי, אליו אין להורים גישה.
 - אזור המלחצה מצויד ב:
 - ארון שבו ניתן לתלות את המעיל ולאחסן חפצים אישיים; מקומו של כל ילד מסומן בשמו הפרטי ושם משפחתו, הכתובים בבירור באותיות קטנות וכתובות בכתב יד.
 - שולחן קטן עם שני כיסאות;
 - תמונות קטנות על הקירות לקישוט.
 - פינה נושאת (עם מספר פריטים)
 - אזור להתחפשות עם צעפים, כובעים, תיקים וכו'; טלפון הוא פריט חיוני
- טלפון "קלאסי" עם חוגה

אזור מפגש

אזור המפגש מחולק לאזור שטיח...

- שטיח גדול שיכול להכיל (בישיבה) את כל הילדים בקבוצה. אזור השטיח חייב להיות מוגבל.
- ספסלים המגבילים את השטח ומשמשים כמקום ישיבה
- כורסה קטנה או כיסא למבוגר
- תיקים המותקנים על הקיר ומכילים חיות משק, חיות בר/חיות סוואנה;
- מדפים עליהם ניתן להניח אלמנטים למשחק על השטיח (למשל, פסי רכבת, מבנים וכו').

- ארון ניקוי מיוחד (עם מטאטא, יעה, דלי סחבה וכו')
- פינת כביסה/ייבוש מיוחדת
- פינה מיוחדת לשטיפת בובות ושולחן החתלה
- מדף לפעילויות במטבח
- שולחן למניפולציה עם ספוגים
- אזור ציור: עם כן ציור או לוח קיר וחומרי ציור
- ארון לציוד (כלים ומפות)

אזור חדר הרחצה

- מושבים לילדים
- מושבים למבוגרים
- ארון לבגדים להחלפה (עם שם הילד כתוב באותיות נטויות)
- ארון נעליים לאחסון נעליים/נעלי בית
- פח לחיתולים

אזור שינה

- מיטות מונטסורי מעץ
- מחיצות עץ
- כורסה למבוגרים

- תמונות על הקירות.
- על הקיר מעל השטיח יש מדף להנחת פריטים השייכים למורה: (ספרים, כלי נגינה וכו').

...ואזור קריאה

- ספרייה/חדר קריאה; כורסאות; שולחן קטן עם כיסא
- פינה לגזירות
- בית קטן עם רהיטים

אזור ריכוז

- ארון לחומרים חושיים
- ארון מיוחד לפעילויות הדורשות ריכוז
- חומרי ציור
- שולחן שתוכנן עבור "ידיים שרואות"
- שולחן שתוכנן עבור "התיבה הכחולה"
- שולחן שתוכנן עבור "האוצר"
- ארון למחנך/מורה
- שולחנות, כיסאות ושטיחים לעבודה חושית.

אזור לחיים מעשיים

- כיור (למשחק חופשי ופעילויות ניקיון)
- מדפים לשפיכה
- שולחן מניפולציה

סביבה חיצונית של מתקני מונטסורי

הגן ממלא תפקיד חשוב מאוד בסביבה המונטסורית. הוא אינו רק מקום למפגשים ולפעילויות גופניות שונות, אלא גם מרחב לשיתוף פעולה בין ילדים, שבו מתחזקים קשריהם החברתיים. הוא גם מקום למפגש עם הטבע הסובב אותנו, תירוץ ללמד את הילדים את הערכים הנובעים ממגע עם העולם הטבעי סביבנו, כמו גם כבוד אל מרכיביו. אז איך ניתן לארגן את המרחב הזה כך שיהיה בטוח לילדים וימלא את תפקידו החשובים ביותר?

איך נוכל לייעד מרחבים לקבוצות גדולות יותר של ילדים?

- שימוש ברשתות או גדרות עם שערים (אפשר גם להשתמש בגדרות ניידות). אנחנו סוגרים ומחלקים את החללים לאזורים כדי להפוך אותם לבטוחים יותר
- שימוש בשטיחים עליהם המורה מניח צעצועים שהובאו מבפנים החוצה
- בחדר הקבוצה הצעירה ביותר, אם יש לנו חלון המשקיף על הגן, מומלץ להתקין שער מתאים כדי שהילדים יוכלו לראות מה קורה בחוץ. הנוף הנשקף מהחלון יהפוך למקור לתצפית ודיאלוג כאשר ילדים קטנים אינם יכולים לצאת לגן.

פעילויות סמליות

סככת גינה עם כיסאות ושולחן שבה ילדים יכולים "לשחק" בבית, במספרה, במוסך וכו'. רעיון טוב הוא גם ליצור מטבח בוך עם אלמנטים אמיתיים של מטבח, שבו ילדים יכולים להכין תבשילים, מרקים או עוגות.

פעילויות בהנחיית מבוגר

מעגל, התעמלות, שירה, שירי ילדים ושירי ילדים עם תנועות, משחקי כדור

פעילויות קיץ

- ניקיון גדול של הגינה, עם סינרים מגנים וקערות מלאות מים, למשל ניקוי כיסאות, שולחנות, כוסות, צלחות חטיפים, ניקוי אבק מצמחים, תלת-אופניים וכו'.
- משחקים במים (חול, מים, בועות סבון, דיג וכו')
- שיעורי אמנות (כן ציור, עגלה עם כל הציוד הדרוש)
- גינה ירק (ניתן לארגן גם בארגזים אם אין לכם גינה)
- חקירת הגינה
- טיולים

אנו יכולים גם להקים שולחן טבע בכיתה של הקבוצה הבוגרת ביותר: מצויד בכלים כגון זכוכית מגדלת, פנס, פינצטה, מברשת וכו', אשר נותן לילדים את ההזדמנות להתבונן ולקטלג דברים שהם מוצאים במהלך טיול או בגינה עצמה... למשל אבנים, עלים, פרחים, אזוב וכו', אותם יביאו לפינה המיועדת לכך בכיתה.

ניצור נקודת מפגש לילדים עם מבנה ספציפי.

זה יכול להיות:

- ספסל ושולחן בחוץ
- ספסל למבוגרים
- גזע עץ שנפל שניתן להשתמש בו כ"סוס"

גם נקודת מים היא חשובה מאוד.

- מזרקת שתייה או מקור מים אחר, המשמש, בין היתר, לניקיון ולטיפול בגינה ובצמחים בחוץ
- אם איננו יכולים לחבר מים בגינה שלנו, פתרון טוב יהיה להשתמש במיכל גדול עם ברז ודלי מתחתיו.

אילו פעילויות נוכל לארגן בגינה המונטסורית שלנו?

פעילויות גופניות

תלת-אופניים עם מסלול ו/או שביל מיוחד עם מוסך שבו ניתן להחנות אותם; נדנדות, מגרש משחקים עם מגלשה, טרמפולינה לקפיצה, קיר טיפוס (בפיקוח מבוגר), מריצות לגינן.

פעילויות מניפולטיביות

פעילויות עם חול (חשוב שניתן יהיה לכסות ולסגור אותו), בצק מלח או חימר

אילו פעילויות נוכל להציע לילדים במהלך השיעורים על ט"ו בשבט?

סדנאות גינון: שתילת צמחים וזרעים, בניית בית לחרקים

סדנאות טבע על מחזור הגידול של הצמחים

טיולים לפארק סמוך כדי ללמוד לזהות מיני עצים או למדוד את היקף העץ העבה ביותר בפארק

יצירות אמנות בנושא עצים וצמחים

או יצירת תמונות באמצעות זרעים

שיעורי חיים מעשיים: לימוד כיצד לנקות עלים של צמחים, השקיית צמחים במשתלה

אזור מיקוד: מיון זרעים לפי סוג

למכלים שונים באמצעות פינצטה, שתילת זרעים, מיון בלוטים למכלים ממוספרים 0-9

שימוש בחומר מ- תמונות מ- מונטסורי: התאמת תמונות של זרעים למקביליהם

האמיתיים, התאמת תמונות של עצים לזרעים אמיתיים, התאמת תמונות של עצים לתמונות

של זרעים המתאימים להם

שימוש בחומר חושי: מדרגות חומות: הצגת יצירת מגדל אנכי באמצעות

חומר זה

ט"ו ביסוואט

הגן, הגידולים וכבוד לטבע.

ויאמר אלהים, תוצא הארץ דשא, עשב מזריע זרע, ועץ פרי, עץ אשר פריו בו, זרעו בו, על הארץ: ויהי כן.

ספר בראשית 1:11

בפילוסופיה החינוכית של מריה מונטסורי, חשיבות מיוחדת ניתנת לכבוד לסביבה, כולל כבוד לטבע הסובב אותנו. הילדים לומדים לשמור על סדר לא רק בתוך המתקן, אלא גם סביבו. הם לומדים על עולם החי והצומח, לומדים לטפל בצמחים הנטועים ובאלה שכבר נמצאים במרחב שלהם. הם מנקים, משקים, מסדרים, זורעים וקוטפים, בונים בתי גידול לחרקים ומתבוננים בסקרנות בכל יצור שמבקר בגינה שלהם. בין אם מדובר בחילזון, נמלה, פרפר או לטאה, הם מכבדים את מרחב המחיה שלהם ואת זכותם להיות חלק מהעולם הזה. המורה נותן דוגמה חיובית בהתנהגותו ומחזק את הכבוד למרחב שסביבנו.

חג ט"ו בשבט בחינוך היהודי הוא הזדמנות אידיאלית ללמד את הילדים את אותם ערכים. ערכים שמלמדים אותנו כי עלינו לכבד ולשמור על הטבע הסובב אותנו. אחרי הכל, כדור הארץ הוא ביתנו החשוב ביותר, ועלינו לדאוג לו כפי שהוא דואג לנו, מספק לנו שמש, מים ומזון. חגיגת ט"ו בשבט מניעה אותנו לדבר עם הילדים על נושאים הקשורים לאקולוגיה, לטבע, למחזור החיים של עצים וצמחים, למבנה שלהם ולמשמעותם. אנו יכולים לערוך סדנאות גינון עם הילדים, לשתול איתם צמחים, לעודד אותם לטפל בהם ולצפות יחד בהם נובטים. אלה יכולים להיות פרחים, אך גם זרעי עצים, כגון בלוטים, שמהם צומח אחד העצים היפים והמכובדים ביותר שאנו מכירים – האלון. סמל לעוצמה, כוח וחוכמה. ייצוג חזותי של איך משהו כל כך קטן יכול לצמוח למשהו שיכול לשרוד מאות שנים ולספק מחסה ליצורים רבים אחרים.

פרק 2. החשיבות הרבה של טקסים.

על חנוכה, ראש השנה ושבת.

מה היו חיינו בלי טקסים יומיומיים? עבורנו המבוגרים, קפה הבוקר, נשיקה מתוקה מהילדים כשהם יוצאים לבית הספר, קריאת פרק נוסף בספר האהוב עלינו לפני השינה – כל אלה הם כמו רגעים קטנים של מנוחה בתוך העומס של חובות היומיום.

הם קובעים את הקצב, מדגישים רגעים חשובים עם יקירינו וגורמים לנו להרגיש שיש לנו מקום קבוע בעולם הזה. עבור ילדים, החזרה היא מרכיב מרכזי בתחושת הביטחון, היציבות והצפיות שלהם, למרות שאנו חיים בעולם המשתנה בקצב מהיר יותר ויותר. לכן, חשוב עוד יותר לנו, המבוגרים, לתת לילדינו נקודת התייחסות. ילדים צריכים להרגיש שהם יכולים לסמוך על מבוגרים, שהמבוגרים צפויים, כדי שמערכת העצבים שלהם תוכל להתפתח בשלווה ובהרמוניה. בסביבה מונטסורית, שגרה יומית קבועה היא חשובה מאוד, כמו גם מקום קבוע לכל האלמנטים, המשימות, הפעילויות והאזורים. כל יום, הפעילויות החינוכיות מתחילות באותה השעה, הסטודיו לאמנות נפתח באותה השעה, מתקיימים שיעורי אנגלית, מכינים סלט פירות, מגישים את הארוחה העיקרית, ומקדישים זמן לפעילויות בחוץ. היום מחולק לזמן עבודה ולזמן מנוחה, מה שמארגן מאוד את העבודה במתקן מונטסורי – את העבודה של הילדים, אך גם את העבודה של המורים.

לסדר ולהפסיק, להסתכל על המורה. עם זאת, לא היה זה מסר חד-משמעי לשתוק, אלא רצון למשוך את תשומת לב הילדים ולהעביר את המסר "אני רוצה לדבר אתכם עוד רגע". למרות שהגן לא היה שקט לחלוטין, המורה החלה לדבר אל הילדים בקול יציב, רגוע ושקט. הילדים ידעו היטב שאחרי הרגע הזה לא יהיה להם זמן לחזור למשימות שעשו קודם, כי הארוחה שלהם חזרה להם. הם הכירו היטב את שגרת היומיום, הודות לחזרה על פעילויות וטקסים יומיומיים. בקבוצה הצעירה יותר, המפגש עם הגננת התקיים על השטיח, ואילו בקבוצה הבוגרת יותר הוא התקיים בכיתה.

בגן בלגן, מוסד יהודי המשתמש בגישת רג'יו אמיליה, השונה מגישת מונטסורי, המפגשים בין המורים לילדים ובין הילדים לחבריהם היו חשובים עוד יותר בשל אופי העבודה, העוקבת אחר עקרונות פילוסופיה זו. שיחות ועבודה קבוצתית על פרויקטים היו נקודת המוצא ליצירת קשרים חברתיים חזקים, שיחות והחלפת דעות. המורה, ששימש כמנחה של פעילויות הילדים, כצופה וכשותף בתהליך הלמידה, תמך בחקירות הילדים וסיפק חומר לרכישת ידע. הוא היה שותף ליצירת התהליך כולו של גילוי העולם ובניית קהילה, ולכן הילדים הרגישו בנוח ובטוחים איתו. הם ידעו שהם יכולים לשאול על כל דבר והמורה יתמוך בסקרנותם ובפתיחותם לעולם. שיחה, מפגש, יחסים, קהילה, תחושת שייכות – אלה הם היסודות החשובים ביותר של החינוך היהודי שצפינו בהם. הפירות היפים של טקס המפגש.

טקס האור

מיינדפולנס במרחב מונטסורי, או טקס הדלקת וכיבוי נר, כמו גם חג החנוכה.

אחת הפעילויות המרגיעות הפופולריות ביותר לילדים בשיטת מונטסורי היא "הדלקת וכיבוי נרות". תרגיל זה

טקסים גם מספרים על המסורות שלנו, על מה שחשוב לנו ועל הערכים שאנו מעבירים לדורות הבאים. הם מלווים את חיי היומיום, אך גם את חגיגות החגים, ממלאים תפקיד חשוב מאוד בחינוך היהודי ומהווים מרכיב חיוני בשיטת מונטסורי. הם מארגנים את סדר היום, ממקדים את תשומת הלב של הילדים ומלמדים את מה שאנו מכנים כיום "מיינדפולנס" – הערכת הקשב, התמקדות ברגע ההווה. לא במה שהיה או במה שיהיה בעוד רגע, אלא במה שנמצא בתוכנו ולפנינו כאן ועכשיו. בחינוך היהודי, טקסים ניתן למצוא, בין היתר, בחגיגת השבת השבועית בימי שישי, או במפגש עם הילדים במעגל על השטיח כדי לדבר איתם על נושאים שמעניינים אותם. מעניין לציין שבמתקן Casa dei Bambini, שבו הייתה לנו הזדמנות להתמחות, יום שישי היה גם יום מיוחד לילדים בני 3. באותו יום, אזור החיים המעשיים היה סגור, והילדים בילו את זמנם בחוץ, בשיעורי מעבדה ובפעילויות חוץ-לימודיות. יום שישי היה יום מנוחה והרפיה מהעבודה היומיומית. הן במרחב מונטסורי והן במתקן היהודי, יכולנו לראות את החשיבות הרבה של רגע המפגש, שראוי באמת להיקרא "טקס" באות גדולה.

טקס המפגש

בכל יום בקאזה דיי במביני, בשעות קבועות, שמרנו על רגעים של רוגע, טקסים קטנים שקבעו את הקצב והיוו רגע של מנוחה לילדים. טקסים אלה התבטאו בתרגילי הרגעה, כמו גם ברגעים חינוכיים שבהם תשומת הלב של הילדים התמקדה במורה ובבניית קשרים ומערכות יחסים. האווירה והגישה של המורה היו חשובות מאוד – תיאטרליות, רגועות, אפילו קסומות. המורה השתמש במילים, אך גם במחוות, בהבעות פנים ובתנועות. הוא קבע את הקצב ואת הטון. הוא דיבר אל הילדים, אך גם הקשיב להם בקשב רב. עם זאת, כדי שהמורה יוכל להתחיל ברגע של חינוך וחיבור עם הילדים, החלל הוכן במיוחד למטרה זו. החלונות כוסו, וצליל רך של "שששש..." נשמע בחדר, שהילדים פירשו כאות להפסיק את עבודתם ולהתחיל.

1. צרו אווירה מזאת באור עננים (כסו את החלונות בתריסים או וילונות).
2. העבירו את המגש עם הנר והגפרורים מהמדף לשולחן שבמרכז השטיח.
3. קח לאט את קופסת הגפרורים (הם חייבים להיות ארוכים), קח גפרור והדליק אותו.
4. לאחר רגע, קח לאט את מכבה הנרות וכבה את הנר.
5. החזירו את מכבה הנרות לצלחת.

זה טקס יכול להיות את תירוץ ו מבוא להוראת חג חנוכה היהודי, במיוחד מכיוון שנושא זה מתוכנן לחורף, מה שיעזור לשמור על אווירת הדמדומים והחגיגות. יתרה מכך, חנוכה חל קרוב לחג המולד, מה שמאפשר לנו לדבר עם הילדים על הדמיון וההבדלים בין אופן חגיגת שני החגים. טקס האור הזה יכול לשמש תירוץ להראות לילדים את חנוכיית חנוכה ולספר להם על הטקס היומי של הדלקת נר אחד נוסף בכל יום במשך שמונה ימים. ביום הראשון מדליקים נר אחד, וביום האחרון מדליקים שמונה נרות.

מובל על ידי מבוגר. על בסיס יומי, יש לשמור את כל האלמנטים הדרושים לתרגיל זה על המדף העליון, מחוץ להישג ידם של ילדים. חשוב שהמורה המציע תרגיל זה ייצור אווירה קסומה שתהפוך לטקס.

מה נדרש?

- מגש
- נרות
- פמוט
- קופסת גפרורים (כמה שיותר ארוכה) ומכל לגפרורים משומשים
- מכבה נרות
- שולחן קטן שעליו ניתן לבצע את התרגיל.

מהלך השיעור:

בתחילה, המורה מזמין את הילדים לשבת סביב מזרן/שטיח גדול – רצוי על ספסלים או במקומות המיועדים לילדים (למשל, באמצעות כריות או פופים). יש להדגים את התרגיל על שולחן קטן, שיש להציב במרחק מסוים מהילדים. אין להוציא את החפצים מהמגש, ואין לנקוב בשמם של החפצים הבודדים במהלך התרגיל.

המורה מבצע תנועות איטיות ושקטות כדי להבטיח שהילדים יהיו רגועים ושקטים, ויוצר אווירה מסתורית, כאילו הדלקת וכיבוי נר הם דבר קסום ויוצא דופן. לאחר ההדגמה, המורה מזמין ילד אחד בכל פעם להשתתף בכיבוי הנר וחוזר על התרגיל מספר פעמים עד שכולם השתתפו.

חנוכה

על חנוכה ויום חמישי השמן.

מה אתם צריכים לדעת כדי שתוכלו לדבר על כך עם ילדיכם?

הסיפור מתחיל בשתי ממלכות ובמאבק על האמונה.

לפני מאות שנים, היוונים הסורים אילצו את היהודים לנטוש את דתם. הם אסרו על קיום טקסים יהודיים ואף הרסו את בית המקדש הקדוש שלהם. אז פרץ מרד, בהנהגת קבוצה קטנה של יהודים שנקראה "המכבים". לאחר שלוש שנים, הם הכריזו על ניצחון! בעקבות ניצחונם, היהודים חנכו מחדש את בית המקדש שלהם, והדליקו בו מנורת זית כדי לחגוג, אך כמות השמן שהייתה ברשותם הספיקה רק ליום אחד. אולם, המנורה דלקה באופן פלאי במשך שמונה ימים, ולכן, לזכר אירועים אלה, יהודים ברחבי העולם מדליקים פעם בשנה מנורה הנקראת "חנוכייה" במשך שמונה ימים. מנהג נוסף הוא לאכול מאכלים מטוגנים בשמן, כגון סופגניות או לביבות תפוחי אדמה. אז אל תהססו לארגן שיעורי בישול עם ילדיכם כדי להכין או לקשט סופגניות.

לדבר על חנוכה זו גם הזדמנות להיזכר במסורת הפולנית של אכילת סופגניות ביום חמישי השמן ולהשוות בין שני מנהגים אלה, שנראים דומים אך מקורם שונה לחלוטין. או אפילו להפך – כאשר חוגגים את יום חמישי השמן בגן הילדים, ניתן להתייחס למסורות חנוכה לצורך השוואה. הידעתם שלפני שהפך לסמל של היום האחרון לפני התענית, יום חמישי השמן היה חג פגאני שסימן את סוף החורף ואת בוא האביב? גם היוונים הקדמונים חגגו יום שמן לכבוד סימני האביב הראשונים. במאלופולסקה, על פי אגדה מקומית, יום חמישי השמן נחגג מאז המאה ה-13 לכבוד מותו של ראש עיריית קרקוב, שדיכא ובזז את האוכלוסייה המקומית. כשהוא מת, התושבים חגגו בשמחה רבה, ערכו מסיבה מפוארת עם יין ומאכלים שומניים. כפי שאתם רואים, יום חמישי השמן שלנו לא היה קשור כלל לנצרות, שאלה הוא נקשר מאוד.

מהם הסמלים החשובים ביותר של חנוכה?

סביבון

סביבון, שהוא משחק מסורתי לילדים בחג החנוכה

סופגניות ולביבות

וכל המאכלים המטוגנים בשמן עמוק
בשמן עמוק הם סמל לנס הקדוש

חנוכה

מנורה בת תשעה קנים, שבה מדליקים נר
אחד נוסף בכל יום במשך שמונה ימים. ביום
הראשון מדליקים נר אחד, וביום האחרון
מודלקות שמונה נרות

אילו פעילויות נוכל להציע לילדים כאשר נכין שיעור על חנוכה?

שיעורי אמנות

יצירת חנוכייה מחומרים
זמינים

הדלקת וכיבוי נרות

כטקס מרגיע

שיעורי רג'יו אמיליה: סדנת אור

באמצעות מנורת UV וחומרים צבעוניים
הזוהרים באורה

שיעורי בישול הכנת וטיגון

סופגניות שמנות

הכנת סביבונים ומשחק

בהם

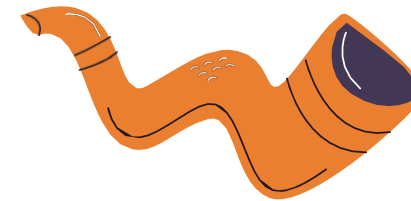
מתחילה להסתובב בחדר, ובאמצעות תנועה איטית של ידה, אותה היא מניחה על ראשו של ילד נבחר, נותנת סימן שהם יכולים לזוז וללכת לארוחת הצהריים.

טקסי הצליל חדורים בתיאטרליות, בחן, ברגישות ואפילו באווירה קסומה וחגיגית. אפשר לחוש את חומרת המצב באוויר, את המתח העדין הכרוך בהמתנה לצליל הראשון ובבחירה לנוע. במהלך ההתמחות שלנו ב-Casa dei Bambini, מבלי לדעת איטלקית ומבלי להבין לחלוטין את דברי המורה, הרגשנו שאנחנו חלק ממה שהיה חשוב וקסום. מצאנו את עצמנו קופאים במקום ומחכים בתת-מודע שהמורה תתקרב אלינו ותתיר לנו לזוז. הרגשנו רגועים ומחוברים לרגע ההווה. כאן ועכשיו.

כמובן, אנו יכולים ליצור טקסים משלנו גם באמצעות כלי נגינה אחרים. חשוב לשמור על הגישה הנכונה וליצור אווירה קסומה של חגיגות ומסתורין.

בתחילת שנת הלימודים, בספטמבר, במהלך חג ראש השנה היהודי, אנו יכולים להשתמש בשופר לתרגיל זה! זוהי הזדמנות אידיאלית לעורר את עניינם של הילדים בתרבות היהודית.

מהו שופר?

זהו קרן, למשל קרן איל, שצלילה אמור לעורר את הנפש ולקרוא לפעולה. תקיעתו הייתה סמל לתחילתם או סופם של אירועים חשובים. סמל מושלם לתחילת שנת הלימודים, לא? אין ספק שכאשר כלי זה, שאינו מוכר לילדים, יופיע בגן, הצורך הפנימי שלהם לגלות את העולם יגרום להם לשאול שאלות שיאפשרו לנו, המורים, להציג לילדים את נושא ראש השנה.

טקס צלילים

פעמון ומשולש קסם. על שקט וצליל בחלל מונטסורי. מהו השופר וחג ראש השנה?

במהלך ביקורנו בקאזה דיי במביני, צפינו גם בטקסים מרגיעים אחרים המבוססים על צליל. הצליל שמילא את השקט השלים אותו. בלי האחד, לא היה מקום לשני, והילדים היו מודעים לכך וחיכו שהפעמון או המשולש ינגנו את המנגינה שלהם.

איך התרגיל עובד?

המורה מכסה את החלונות ומחכה שהילדים יתפסו את מקומם בחדר או על השטיח. ואז, בתנועה איטית ותיאטרלית, היא מוציאה פעמון או משולש (משולש מוזיקלי) מהארון, מראה אותו לילדים ומספרת להם על תכונותיו הקסומות ועל כך שהוא ינגן לנו יפה בעוד רגע, אבל רק אם נוכל לשמוע אותו.

כשהפעמון מצלצל, המורה מבקש מהילדים להקפיד את תנועתם, להפוך לפסלים, כדי שהכלי הקסום יוכל לשבור את הכישוף על ידי צלצול ליד אוזניהם. אז הם יכולים לקום וללכת לאט לארוחת הצהריים. כאשר הילדים קופאים בדממה ובשקט, המורה מתחיל לאט לאט להסתובב בחדר, ובוחר אחד אחד את אלה שיכולים ללכת לארוחת הצהריים. האות לילד לקום ולהתחיל לזוז הוא הצלצול השקט של הפעמון הקסום ליד אוזנו.

במקרה של Triangolo (המשולש הקסום), המורה מבקש מהילדים להקפיד את תנועתם בשקט ולהפוך לפסלים. עם זאת, כדי שהכלי יפיק צליל, עלינו לשבור את הכישוף באמצעות לחש קסם (חרוז), שהילדים מדקלמים בקול רם יחד עם המורה. אז הכלי מתחיל לפעול ומפיק את הצליל הראשון שלו – אות לקפוא. אם הצליל חזק מדי, המורה יכול להראות לילדים שהמשולש אינו יכול להפיק צליל כי הוא שבור. עם זאת, ברגע שהם מצליחים להקפיד את תנועתם ולשתוק, המורה

רימון	דבש ותפוח
כדי שמעשינו הטובים יהיו רבים כגרעיני הרימון	כדי שכל השנה הבאה תהיה מתוקה כדבש ותפוחים
השופר	ראש דג
צלילו נועד לעורר את נפשנו לפעולה	כדי שנוכל להשתמש בראשנו לאורך כל השנה

אילו פעילויות נוכל להציע לילדים כאשר אנו יוצרים שיעורים על ראש השנה?

תקיעת השופר כטקס מונטסורי מרגיע

פעילויות בפינת התצפית בטבע: לימוד על מבנה התפוח, הרימון, מחזור החיים של הדבורה וכיצד מייצרים דבש.

פעילויות באזור הריכוז והחושים: שפיכת אורז צהוב, המסמל אבקה

לתוך מיכלים מוכנים בצורת חלת דבש; הוצאת גרעיני רימון בעזרת פינצטה; השחלת חוט אדום על צורת תפוח מקרטון; ניקוב חורים וקרע צורות של תפוחים או רימונים – שניתן להשתמש בהם בפרויקטים אמנותיים נוספים.

שיעורי אמנות ומעבדה: יצירת כרטיסי שנה טובה או סמלים הקשורים לראש השנה; יצירת חצוצרות המסמלות את השופר; ציור בעזרת חותמות מתפוחים וריקמות; פרויקטים אמנותיים בנושא דבורים ודבש, ויטראז'ים מתפוחים.

שנה טובה, או כמה מילים על ראש השנה היהודי.

עבור היהודים, זהו פשוט תחילתה של שנה חדשה, בדיוק כמו ה-1 בינואר עבורנו. אבל מדוע זה שונה עבור היהודים?

האם זה בגלל שהלוח השנה שלהם שונה משלנו? בעוד שכל העולם משתמש בלוח השנה הגרגוריאני, היהודים סופרים את הזמן על פי הלוח העברי, המבוסס על מחזורי הירח והשמש. כל חודש מתחיל עם הירח החדש, או במילים פשוטות: כשאנחנו בחודש ספטמבר, ליהודים יש את חודש תשרי, שנמשך מהירח החדש בספטמבר שלנו ועד הירח החדש באוקטובר שלנו, כאשר ראש השנה נחגג בימים הראשון והשני של תשרי. כל שנתיים או שלוש שנים, השנה כוללת 13 חודשים במקום 12. בשנת 2025, השנה היהודית הייתה 5785/86. אך מדוע חלפו כל כך הרבה שנים בלוח השנה היהודי, בעוד שעבורנו זו רק שנת 2025? מכיוון שהיהודים אינם סופרים את חלוף הזמן בעידן החדש מלידת ישו. ספירת השנים בלוח השנה היהודי מתחילה ביום בריאת העולם, אשר על פי סמכויות דתיות יהודיות, חל ב-7 באוקטובר 3761 לפנה"ס.

כיצד חוגגים היהודים את ראש השנה ומהם הסמלים החשובים ביותר הקשורים לחג זה?

ראש השנה הוא חג המנציח את בריאת העולם ומזכיר לנו את משפטו של אלוהים. הוא נמשך יומיים ומסמן את תחילת תקופת התשובה. הוא מכונה גם חג התרועה. במהלך ראש השנה אסור לעבוד. זהו זמן המוקדש להרהור על מעשינו בשנה החולפת. יהודים חוגגים את החג בהליכה לבית הכנסת לתפילה, אך גם בסעודה ערבית, בתקיעת שופר ובחילופי ברכות לשנה החדשה - "שנה טובה ומתוקה", שפירושה: שנה טובה ומתוקה.

שבת שלום

על טקס המנוחה והחגיגה הקהילתית.

כאשר כותבים על טקסים וחינוך יהודי, אי אפשר להתעלם מהשבת, שהיא חשובה לקהילה זו. השבת היא יום קדוש, יום מנוחה, המתחיל בארוחת ערב משפחתית. ישנם טקסים רבים הקשורים לארוחת ערב השבת, אותם ננסה לתאר בקצרה כאן.

חגיגת השבת מתחילה ביום שישי בערב לאחר השקיעה ונמשכת עד השקיעה שלמחרת, כאשר שלושה כוכבים נראים בשמיים. זהו היום השביעי בשבוע, שבו המנוחה היא החשובה ביותר. השבת מתחילה בארוחת ערב שבת.

כיצד מתנהל סעודת השבת?

1. נרות השבת מדולקים 18 דקות לפני שקיעת החמה. על פי המסורת, הנרות מדולקים בדרך כלל על ידי אשת הבית, ולאחר מכן מברכים ברכה, במהלכה האישה מכסה את עיניה.

2. תפילה בבית הכנסת

3. ברכת המלאכים, שירת השיר "שלום עליכם", ברכת הילדים, שירת קטע מספר משלי

4. אמירת קידוש – ברכות על יין או מיץ ענבים

5. נטילת ידיים

6. חלוקת חלה

7. ברכה לאחר הארוחה

אילו פעילויות נוכל להציע לילדים במהלך שיעור השבת?

פעילויות חושיות: זיהוי ריח התבלינים הסגורים בשקיות והתאמתם לתמונות

פעילויות בישול:
הכנת ואפיית חלה

פעילויות אמנותיות:
הכנת נרות הבדלה קלועים

פעילויות לחיים המעשיים
לימוד צמות

טקס הדלקת וכיבוי נר

מהם הסמלים החשובים ביותר של סעודת השבת?

הלה	נרות
לחם מתוק קלוע לצמה	שניים, המודלקים לפני תחילת השבת
גביע כסף	יין
משמש לברכת היין	ילדים שותים מיץ ענבים במקום יין
בשמים	
בזמין, או תבלינים ארומטיים המשמשים בטקס ההבדלה	נר הבדלה
	נר ייחודי עם מספר פתילות קלועות זו בזו

במרכזים קהילתיים יהודיים, ארוחת השבת משוחזרת על ידי הילדים במהלך השיעורים ומלווה בפעילויות שונות המלמדות את הילדים על שורשיהם. המשימה שלנו תהיה להרחיב את הידע של הילדים על הסמלים הקשורים לשבת, שניתן להשתמש בהם כבסיס לתרגילים מעשיים בשיטת מונטסורי. נשיב על שאלות כמו מהי שבת, מדוע היא נחגגת וכיצד היא נראית.

פרק 3. אמנות חיי היומיום

כאשר נפתח בית הילדים הראשון ב-Via dei Marsi ברומא בשנת 1907, הושם דגש רב על הטיפול בבריאותם ובסביבתם של הילדים.

מכאן נבע הצורך ללמד אותם ידע מעשי על פעולות יומיומיות פשוטות הקשורות להיגיינה ולטיפול בסביבתם. הילדים למדו בבית הילדים והעבירו את הידע שרכשו לבתיהם.

מדוע זה היה כל כך חשוב?

בשל הממדים המוטוריים והמנטליים. לילדים יש צורך קבוע וטבעי בתנועה, אך הם צריכים לא רק לפתח את כישוריהם המוטוריים, אלא גם לרכוש את היכולת לשלוט בעצמם: זאת משום שהממדים המוטוריים והמנטליים קשורים זה לזה בקשר הדוק. לכן, בהתחשב בשני הפוטנציאלים הללו, תפקידנו כמורים הוא להציע לילדים הזדמנות לכוון את הצורך שלהם בתנועה לעבר אובייקטים ומשימות המאפשרים פעולה מכוונת מטרה. הדבר ייתן לילד הזדמנות לפתח מיומנויות כגון:

השוואה • הסקה • כישורים ארגוניים חיפוש פתרונות • שליטה ברצפים

מוטוריים זמניים

שיעורי החיים המעשיים מכשירים אתכם לחיים בסביבה אמיתית.

הם בדרך כלל מאוד אטרקטיביים לילדים וגם חינוכיים, מכיוון שכל המשימות מתמקדות במטרה ספציפית ומכיוון שילדים רוצים להיות אדונים למעשיהם. תפקידו של המורה בתחום החיים המעשיים הוא בעיקר לתכנן ולהכין משימות, חומרים ומרחב עבודה לילדים. יתר על כן, לפני הצגת משימה, על המורה לנסות אותה מראש, תוך שהוא לוקח על עצמו את תפקיד הילד

יבצע משימה זו. לכן המורה מתנסה, בודק, בוחן ומשנה משימות, מנסה לנחש מה עשוי להיות האטרקטיבי ביותר עבור הילד. לאחר מכן המורה מתבונן בילדים בזמן שהם מתעסקים עם החומר. הכנת החומר בלבד אינה מבטיחה שהילדים יקבלו אותו ללא תנאי. ייתכן שהמשימה שהכין המורה אינה אטרקטיבית במיוחד עבור הילד – ואז תפקידו של המורה הוא לשנות אותה או להכין חומר חדש.

המורה באזור החיים המעשיים:

חושב • מכין • מתנסה • בודק

כיצד להציג את השיעורים?

תפקידו של המורה בשיטת " () " בשיטת " () " באזור () של " () " () () מוגבל לליווי הילדים בעת ביצוע המשימות; המורה אינו מציג חומרים מוכנים. הוא רק מראה את הדרך הנכונה לשאת ולטפל בכלים ומשאיר את הילדים להתנסות בחומר. הם מתערבים בעזרה רק במידת הצורך, בצורה מבוקרת ובתנועות איטיות ומדויקות מאוד. המטפל לעולם לא צריך לנזוף או לתקן

ברגע שילד שולט במיומנויות אלה, התוצאה הטבעית תהיה סיפוק מהצלחה, הנאה מביצוע משימות ופיתוח הערכה עצמית.

אילו אלמנטים ניתן למצוא בחיי היומיום?

אנו יכולים למנות כמה מהם, שניתן כמובן להרחיב עם אחרים שאתם רואים כמתאימים וישימים בחיי היומיום בעולם של ימינו.

מגבים ומטאטאים

לניגוב אבק, ניגוב שולחנות מלוכלכים לאחר העבודה

מפיות, מגבות, מפות

ניקיון והכנת השולחן, שטיפת כלים, ייבוש ידיים, לימוד קיפול מפיות

מברשות

לניקוי נעליים, שטיחים או בגדים, צרות מספיק כדי שיד קטנה תוכל לאחוז בהן במלואן

שטיחים

לפתיחה ולגלגול לאחר השימוש

פסלונים

ללימוד כיצד לשמור על ניקיון, לנקות, ללטש, לאבק

פח אשפה

צבעוני, בולט לעין, מושך את תשומת לב הילד

בגדים רגילים

לכפתר כפתורים, לחבר כפתורי לחץ, לקשור קשרים

קולבים

ממוקם נמוך מספיק כדי שהילד יוכל להגיע אליו בנוחות וללמוד ללבוש את המעיל או הסוויטשירט שלו

כיורים

או קערה קטנה המונחת על שולחן קטן עם קנקן ומכל למים משומשים, המשמשת בעיקר לשטיפת ידיים

שולחן איפור ומסרק

שולחן איפור עם מראה מעל, כדי שהילד יוכל לראות את עצמו בזמן הישיבה

אגרטלים עם פרחים

קמולים מעט, כדי שניתן יהיה להחליף את המים בתדירות גבוהה יותר

מטאטא, יעה, מגב

טאטוא ושטיפת הרצפה ומשטחים אחרים כגון שולחנות

שעות עבודה וקצב עבודה

את הילד אם המשימה לא בוצעה כהלכה. ברגע שתתעורר הזדמנות נוספת לילד לבצע את המשימה שנבחרה, ניתן לנצל אותה כדי להראות לו שוב כיצד לבצע את הפעילות כהלכה.

לשיעורים אין מגבלת זמן קבועה מראש; הילד עובד כל עוד הוא מרגיש צורך בכך. הוא צריך להרגיש בנוח בפעילויות שלו. מטרת המשימות היא לרכוש את המיומנות של מתן זמן לעצמו להשלמת משימה, ולכן חשוב כל כך שהמורה לא יאיץ בילד בפעילויות שלו. זה יכול להיות אתגר לא קטן למבוגר, במיוחד עם ההמולה של הפעילויות והאחריות היומיומיות. קצב הילד שרק לומד לבצע פעולות חדשות שונה מקצב המבוגר שכבר שולט בהן זה מכבר. לכן, חשוב שהמטפל יישאר קשוב לא רק לצורכי הילדים, אלא גם למחשבותיו ולתגובותיו האוטומטיות – במיוחד לתחושת התסכול שעולה כאשר הילד מבצע פעולות בקצב שלו. בקצב "איטי".

אילו פעולות יומיומיות מפתחות?

- מיומנויות חברתיות
- מבנים מנטליים
- והתפתחות אינטלקטואלית
- יכולת להסיק, לארגן, לפתור בעיות, רצפים מרחביים ומוטוריים
- חווית ממדים: עומק, משקל, כוח, רוחב, נפח, צפיפות, רעש וכו'.

- מיומנויות מעשיות
- מיומנויות מוטוריות עדינות וגסות
- הערכה עצמית והנאה מביצוע פעולות באופן עצמאי
- יכולת לשלוט בתנועות של עצמך
- מיומנויות ידניות
- תיאום עין-יד

לסובב לגעת	למשוך להדק	למשוך להכניס
למשוך החוצה	לתפעל לגעת	להחליק לפתוח
להחזיק ללחוץ	לקחת, לאחוז,	לסגור להבריג
לגלגל לשפשף	להפיל, להרים,	לפתוח ברגים
להניח למחוץ	לנער, להדק	להבריג
לשים בפנים		לנקוש/להכות

להסתתר	לזרוק	לדחוף
--------	-------	-------

רשימה זו מכילה את כל הפעולות הבסיסיות שילד מבצע ומשכלל באמצעות תרגילים נכונים לידיים. תפקידו של המורה הוא להציע פעולות בסביבה שיאפשרו לילד להשיג ולשכלל תנועות אלה.

פעילויות בחדר ההלבשה

נתחיל את המסע שלנו דרך כישורי החיים המעשיים מ- מההתחלה. מ- מהרגע שהילד מגיע לגן. מהרגע הראשון שהפעוט נתקל בסביבה מונטסורית, שהיא מרכיב חשוב מאוד בפיתוח האוטונומיה והעצמאות של הילד.

לעתים קרובות, פרידה מההורים היא חוויה קשה עבור ילדים קטנים, ולכן חשוב מאוד לנקוט בגישה הנכונה ולעסוק עם הילד מרגע כניסתו למתקן. לא המורה ולא ההורה צריכים להתייחס לרגע זה בצורה רגשית מדי, שכן הדבר רק יחזק את הרגשות הקשים של הילד ברגע הפרידה מההורה. נהפוך הוא, יש להתייחס להגעתו של הילד לגן בקלילות ובשמחה, כאל דבר טבעי.

"עכשיו אתה הולך לגן, אני הולכת לעבודה, וניפגש מאוחר יותר."

כאשר אנו תומכים בילד בתקופה קשה זו, אנו יכולים גם להציע טקסים משותפים שיעסיקו את הילד ויסיחו את דעתו מהפרידה מההורה. זה יכול להיות "כיף" מיוחד לפרידה, צלצול בפעמון "קסום" כדי לומר שלום, בחירת דרך אהובה לברך את המורה, או אפילו ריקוד מיוחד שהילד מבצע עם ההורה לפני הפרידה. ככל שהרעיון לטקס מעניין יותר, כך טוב יותר – כך נתחיל את היום בכיף ובחיוך על הפנים.

איך לארגן את החלל בחדר ההלבשה?

בחדר ההלבשה אנו מציבים:

- שולחן קטן אחד
 - 2 כיסאות או כסאות גבוהים ליד השולחן
 - כרטיסי שמות המונחים על ארונות הילדים ומתלי המעילים
 - בנוסף, אנו מקשטים את החלל בתמונות
- וצמחים כדי ליצור אווירה נעימה וביתית**
- אנו יכולים גם להציב מראה גדולה שבה הילדים יוכלו להסתכל על עצמם

אילו פעילויות אנו מציעים לילדים בחדר ההלבשה? ללמד אותם לתלות

את המעילים או הסווטשירטים שלהם על קולב וכיצד לכפתר ולפתוח

כפתורים או רוכסנים.

הצגה

1. אנו עומדים בצד שמאל של הילד, מתכופפים לגובה שלו כדי שיוכל לראות בבירור את תנועת ידינו
2. ביד שמאל, אחזו בקצה הצווארון של המעיל או הסווטשירט, ואז ביד ימין, החליקו אותו עד לצוואר.
3. הניחו את המעיל או הסווטשירט על קצה השולחן והחליקו אותו על השולחן כדי לפרוס אותו.
4. עודד את הילד להביא קולב ממקומו המיועד

אבל מדוע כל כך חשוב

לתת לילדכם משימות מהרגע שהוא מתחיל את גן הילדים?

כשהילדים מגיעים למתקן בבוקר, הם בדרך כלל מראים רצון טבעי להשתתף, ולכן חשוב מאוד להכין אזור מלתחה מאורגן כדי לקבל את פניהם ולתת להם משהו לעשות מיד. זה עוזר להם להיפרד מההורים. מסיבה זו, יש להכין פינה מיוחדת המיועדת למלתחה, שבה הילדים יוכלו לשהות באופן עצמאי, ושמותיהם, יחד עם שמותיהם של כל הילדים האחרים, יכתבו על קופסת קרטון, רצוי באותיות קטנות וכתובות בכתב יד. חשוב מאוד לארגן את קופסאות הקרטון הללו כבר בחודש יולי, כך שהילדים יהיו כבר במחשבותינו, וכאשר יגיעו בספטמבר, כבר יהיה לנו מקום מאורגן ומוכן עבורם. זה יכול להיות ארון או מגירה ומתלה בגדים אישי.

חשוב חשוב יהיה ה הודעה פעמון אשר נציב בכניסה. הוא יופעל לאחר פרידה מההורים, ובכך יסמל את רגע הפרידה, אשר יתבצע בצורה עליזה.

אם ברצוננו לכלול פעילויות במלתחה בלוח הזמנים היומי, ולהימנע ממצבים שבהם ההורים כבר הפשיטו את ילדיהם לפני הכניסה, עלינו לדון בכך עם ההורים בפגישה בספטמבר או במהלך השיחה הראשונה, ולהסביר להם את חשיבות קבלת הפנים בכניסה והפעילויות במלתחה, ולהבהיר להם שזו פעילות אמיתית המפתחת ומגבירה את המודעות של הילד. פעילות שהם יכולים לעשות לבד או בתחילה בעזרת המורה.

5. קח את הקולב שהביא לך והנח אותו במרכז המעיל.

6. ביד שמאל, תופסים את הקצה הצדדי של הצווארון ומחליקים אותו עד לתחתית הרוכסן ומקפלים אותו.

7. עושים את אותו הדבר בצד השני ומחברים את שני הצדדים.

8. התאימו את השרוולים.

9. אנו לוקחים את הרוכסן ומראים שהוא נע למעלה ולמטה, ואז מושכים אותו כלפי מטה, מראים שהאחיזה בין האצבע המורה לאגודל חוסמת את הרוכסן (אנו מצביעים על ה"חור") ומחליקים אותו פנימה ביד השנייה.

10. אנו מרימים את דש הרוכסן ומזיזים אותו עד אמצע הדרך, ומעודדים את הילד לקחת את הרוכסן ולסיים את הפעולה בעצמו על ידי משיכתו כלפי מעלה (זו כבר הפעם הראשונה).

11. אנו תופסים את הקולב בידנו ותולים אותו במקום של הילד - אנו מראים את שמו ומציינים שזה אכן המקום שלו.

חשוב מאוד שתנועות המורה ילוו בכמה שפחות מילים והסברים, כדי שהילד יוכל להתרכז בתנועות הידיים שלנו. תנועות הידיים צריכות להיות איטיות, עם כמה מילים שנאמרות בקול שקט, ועלינו להישאר לרשות הילד.

חשוב שהמורה יזכור את כל השלבים ואז ידגים אותם לילד. בהמשך, תוך התבוננות בילד, המורה יכול ללוות אותו בעזרה חלקית.

עצמאות בחדר האמבטיה

עצמאות בחדר האמבטיה היא חלק משיעורי ההיגיינה האישית וכוללת סדרה שלמה של פעולות פשוטות. בפועל, יש להתייחס אליה כאל שיעור של ממש, שכן היא חלק חשוב מאוד משגרת יומו של הילד ומהתפתחות העצמאות שלו.

המורה מזמין קבוצה קטנה של ילדים (מקסימום 5/4) לשירותים. הוא יטפל בכל ילד בנפרד, יסייע לו באופן חלקי, אך לא יאבד את הקשר עם שאר הקבוצה. במידת הצורך, הוא יוכל להיענות לבקשות של ילדים אחרים, אך תמיד ייתן עדיפות לילד שהוא מטפל בו באותו הרגע. הדבר החשוב ביותר המקדם עצמאות בשירותים הוא ארגון טוב של החלל.

ארגון חלל חדר השירותים

מבנה חדר השירותים בגן מחולק לשלושה אזורים:

1 אזור: כיורים

2 אזור: התלבשות והתפשטות

3 אזור: שירותים

כיורי הרחצה צריכים להיות נמוכים, עם משענת לרגליים או מחצלת נגד החלקה מתחתיהם. מעל הכיור צריך להיות מראה, לידו מתלה למגבות ומגש קטן לסבון. אם הורים לילדים בני 3 מבקשים זאת, ניתן לשקול להוסיף סט מברשות שיניים, אך רק אם הילדים לומדים לצחצח שיניים בבית.

מומלץ להורים לשים לב לרגע שבו ניתן ליצור דיאלוג בין המבוגר לילד וליצור אווירה של אינטימיות, שהיא בעלת ערך רב לשני הצדדים.

שיתוף פעולה עם ההורים, גם כאשר מתחילים להשתמש בשירותים, הוא חיוני כדי שהילד יכיר את אותם נהלים וירגיש בטוח, כך שהמעבר יהיה טבעי עבורו.

הצגת החלל והפעילויות המתבצעות באזור חדר האמבטיה:

אנו נכנסים לחדר האמבטיה עם קבוצת ילדים ומסיירים בחדר, מצביעים על הדברים שנמצאים בו ומסבירים לשם מה הם משמשים: כיור לשטיפת ידיים, סבון, מקום למגבת, אסלה, נייר טואלט. החדר חייב להיות מסודר, נקי, מאורגן ומעוצב, אפילו עם צמח או זר עשבי תיבול או פרחים מיובשים.

אנו מדגימים כיצד להשתמש בשירותים:

1. הורדת מכנסיים ותחתונים: הרימו לאט את המושב, ועמדו ליד האסלה, חיקו את התנועה של הורדת המכנסיים ואז התחתונים. איך עושים את זה? הראו את הידיים שלכם בבירור, עם האגודל והאצבע המורה פתוחים והאצבעות האחרות סגורות, תפסו את הגומי של המכנסיים בגובה המותניים ודחפו אותם למטה עד מתחת לברכיים. חזור על אותה תנועה עם התחתונים.
2. שימוש בנייר טואלט: כדי להדגים כיצד לנגב את הישבן, המורה עומד ליד האסלה, קורע לאט חתיכת נייר טואלט ביד ימין, ובאופן איטי מראה כיצד לנגב את הישבן ולזרוק את הנייר לאסלה. לאחר מכן, הוא מוודא שהנייר נכנס לשירותים, שהאזור סביבו נקי, ומוריד את המושב.
3. לבישת מכנסיים ותחתונים: המורה שוב משתמש באגודל ובאצבע המורה כדי להדגים את התנועה של משיכת התחתונים ואז המכנסיים.

באזור ההלבשה, האידיאלי הוא שיהיה שידה עם מגירות נפרדות, המסומנות בשמות הילדים, ספסל שיכול להכיל עד ארבעה ילדים, ארון נעליים או מקום לגרביים נגד החלקה (למשל סלסלה) וספסל למבוגרים הממוקם מול הספסל של הילדים. חשוב לזכור שרק ילד אחד צריך להיות במוקד תשומת הלב של המורה בכל פעם, כך שהילדים האחרים ילמדו סבלנות בזמן שהם מחכים לתורם.

באזור השירותים, חשוב שהאסלות יהיו קטנות, מותאמות לגובה של ילדים, כך שילדים יוכלו להגיע בקלות לנייר הטואלט ולמנגנון ההדחה, מכיוון שהדחה לאחר השימוש היא פעולה "מרתק" עבור ילדים. בדרך זו, לילד יש הזדמנות לבצע פעולות באופן עצמאי וכך להתפתח באמצעות ניסיון ופעולה עצמאית.

הגישה של המבוגרים בשירותים צריכה להיות:

מעודד • רגוע • קשוב • מכבד מוכן לספק סיוע חלקי

בחדר האמבטיה, כמו בשאר החללים במונטסורי, היחסים בין הילד למורה הם חשובים מאוד. המורה יודע שהעצמאות בחדר האמבטיה היא חשובה, ויקדיש לכך את כל הזמן הדרוש, בלי למהר או לדאוג שזה יגזול זמן מפעילויות אחרות. בגן מונטסורי, כל הפעילויות חשובות באותה מידה.

איך תוכלו לעזור לילדכם בפעילויות הקשורות לשירותים בבית?

תוכלו להציב מדרגות מתחת לאסלה כדי שילדכם יוכל לטפס עליה באופן עצמאי.

- השתמש בסבון ריחני

- לשטוף ידיים בתוך הכיור מבלי להתיז מים מסביב

- הדגמה מדויקת של אופן הורדת ומשיכת מכנסיים ותחתונים

- הדגמת כמות נייר הטואלט שיש לקרוע (למשל, דף אחד)

- השארת חדר האמבטיה במצב שבו מצאנו אותו.

- אם יש מים על הרצפה, לנגב אותם.

לאחר מכן, ביד פתוחה ומושטת, הוא מדגים כיצד להכניס את החולצה למכנסיים: תחילה מאחור, ואז מקדימה על הבטן.

4. שטיפה: לבסוף, המורה מדגים כיצד להשתמש במתקן השטיפה.

5. שטיפת ידיים: המורה מזכיר לילדים שהם חייבים לשטוף את הידיים לאחר השימוש בשירותים.

הדגמת שטיפת ידיים בשירותים

אנו נעים לאט ובדייקנות.

1. לוחצים פעם אחת על מתקן הסבון ומקציפים את הידיים, ואז את גב כף היד, שוטפים את האצבעות שלובות זו בזו, כאילו מעסים, וכן את קצות האצבעות והציפורניים.

2. פתחו את הברז בעדינות ובאיטיות ושטפו את הסבון מהידיים.

3. לאחר שטיפת הידיים וסגירת הברז, ניער את הידיים בזהירות בתוך הכיור, תוך הקפדה שלא להתיז על הסביבה, הרצפה או המראה.

4. אנו מראים להם כיצד לאסוף את הטיפה האחרונה על כף היד, להתקרב למגבת, להוריד אותה לאט מהוו, לנגב תחילה את החלק הפנימי של כף היד, לאחר מכן את החלק האחורי, ולבסוף כל אצבע בנפרד, ולתלות את המגבת בזהירות בחזרה על הוו.

5. לבסוף, הראו לילדים את הידיים השטופות והריחניות (מהסבון) שלכם. ידיים ריחניות יהיו סימן לכך שהן נקיות ושטופות היטב.

מה חשוב באזור השירותים?

- סובבו את הברז בעדינות, רק במידה הנדרשת כדי למנוע בזבז מים.

- הראו לילדים בדיוק איך לפתוח ולסגור את הברז.

- מתן הנחיות לגבי כמות הסבון שיש להשתמש בה

הובלה. שמירה על סדר היא חשובה לילדים מכיוון שהיא עוזרת להם לפתח סדר נפשי, מספקת להם נקודת התייחסות ומעניקה להם תחושת ביטחון, המאפשרת להם להתנייד באופן עצמאי ולשלוט בסביבתם.

פעילויות פשוטות

פעולות פשוטות הן כל הפעולות הספונטניות שהילד מבצע ללא הנחיה.

לדוגמה, השחלת חוט מתבצעת הן בסל האוצרות, הן בארגז האוצרות (ילדים מתחת לגיל שנה) והן במהלך פעילויות השולחן, אך גם כאשר ילד רואה חור ומכניס את אצבעו לתוכו באופן אינסטינקטיבי. אלה הם האלפבית המוטורי (תנועה) והקשר הוויזואלי-מוטורי.

פעילויות שולחן מומלצות כאשר הילד מתחיל לנוע בבטחה. במקביל, הילד מפתח צורך להניע את ידיו באמצעות פעילויות מובנות יותר המסייעות לו לפתח ולתאם סדרה של "פעולות פשוטות".

חשוב שכל פעילות תהיה מאורגנת ומוכנה על מגש כדי להקל על הובלתה לשולחן. ההובלה עצמה היא משימה פשוטה.

המורה מראה לילד כיצד להחזיק את המגש ולהחזיר אותו למקומו. הם מאפשרים לילד לבחור באופן ספונטני פעילות ולשאת אותה לשולחן בעצמו. המורה נשאר צופה, מוכן ללוות את הילד רק כאשר הדבר באמת נחוץ. הוא מעריך אם להתערב במהלך הסידור, מלווה את הילד בפעילות זו, וזוכר תמיד שהכל חייב לחזור למקומו.

חשוב שכל הפעולות המבוצעות ליד השולחן יקבלו מקום ייעודי על המדף, ושהילדים והאדם עצמו יכבדו אותו.

מה אנו רואים כפעולות פשוטות וחד-פעמיות?

פתיחה - סגירה • הכנסה - הוצאה • הברגה - הברגה נקישה/מכה • אסוציאציות, למשל צורה או צבע (דמיון/הבדלים) הזזה • הסתרה

שולחן ייעודי

אלה הן פעילויות שהילד מוצא כבר מוכנות על השולחן, מכיוון שהן דורשות הובלה מסובכת או מאפשרות לילד לעבוד על השולחן באופן עצמאי, מבלי להפריע לו. כדאי שיהיו כמה שולחנות ייעודיים בחלל הקבוצתי.

סידור המגש

הפעילות ליד השולחן מתחילה כאשר הילד מרים את המגש בשתי ידיו, מניח אותו על השולחן, דוחף את הכיסא לאחור ומתיישב.

בעת הסידור, הילד קם, מניח את הכיסא מתחת לשולחן, ואז לוקח את המגש ומחזיר אותו למקומו, כלומר למקומו.

- הודות לסוג זה של מניפולציה, אפילו הילדים הקטנים ביותר יכולים לראות את תוצאות מעשיהם ולחזות את יעילות תנועותיהם. הם גם מפתחים מודעות ליכולתם לשנות את סביבתם.
- במהלך פעילויות אלה, ילדים גם לומדים לטפל בסביבתם על ידי סידור סביבת העבודה שלהם והחזרת הדברים למקומם. סידור הוא חלק בלתי נפרד מפעילויות אלה.

בין אם מדובר במזיגת מוצקים או נוזלים, המיכלים צריכים להיות זהים לאלה שאנו משתמשים בהם בחיי היומיום, רצוי כאלה שיכולים להישבר. כך הילד ילמד את התנועות הנכונות בחופשיות, באמצעות תיקון עצמי, ואולי יגרום נזק קל. אם הילד ישבור כוס, הוא יהיה זהיר יותר בתנועותיו בפעם הבאה שינסה את התרגיל. יתר על כן, חשוב לזכור לעטר ולשנות את התרגילים, למשל על ידי שינוי תכוף של סוג החומר שנמזג, שינוי הקערות, הכלי והכלים המשמשים למזיגה ולהעברה. על ידי התבוננות בילדים ובהתקדמותם, עלינו גם לשנות את רמת הקושי של התרגיל, למשל על ידי שינוי סוג החומר שנמזג מאפונים גדולים לדגנים עדינים יותר, ואז לקמח, שקשה יותר למזוג.

איך להציע ולנהל שיעורים?

בראשון במקום אנו מכינים את הכרחיים רק איך להזיז את החומר מה מהמדף ל השולחן והחזקת כלים ומכלים (קערות, כוסות, כדים) בצורה נכונה. ל הילד צריך להמשיך לנסות את החומרים שהוכנו. אם משהו נופל או נשפך מחוץ למגש, הזכיר לילד לנקות את זה עם יעה או מברשת, ותלווה אותו בתהליך הזה בהתחלה. חשוב שהילד ידע שעליו לעבוד בתוך המגש ולא לשפוך חומרים על השולחן או הרצפה. כאשר עובדים

מזלף ומעביר

העברת תוכן היא פעילות מאוד אטרקטיבית לילדים מעל גיל 12 חודשים. מדובר בפעילויות שמטרתן להעביר חומרים מוצקים או נוזליים ממכל אחד למשנהו.

חשוב לארגן פעילויות אלה בפינה ייעודית, באזור ממוקד. כל תרגולי המזיגה וההעברה צריכים להתבצע במקום אחד ולהיות מופרדים מחומרים אחרים, כגון פאזלים או קוביות בנייה. פעילות זו יכולה להתבצע גם בחוץ, בארגון דומה מאוד לארגון בפנים. במקרה זה, יש צורך בעגלות לאחסון מגשים ושולחנות חוץ.

הכלים עשויים להשתנות: מצקת, משפך, כף. הבסיס קבוע וכולל מגש וקערות קטנות, כדים או כוסות, אך האביזרים עשויים להשתנות בהתאם לכישורים שרכשו הילדים ולשיפור הקואורדינציה בין הידיים לעיניים.

מדוע פעולות מזיגה והעברה הן חלק חשוב בסביבה המונטסורית?

- מזיגת מוצקים או נוזלים היא משימה מצוינת להתחיל לתרגל ריכוז ותיאום עין-יד.
- מזיגה והעברת נוזלים היא צורך טבעי של ילדים, המתבטא כבר בגיל שנה עד שנה וחצי.

1. העברת כדורים גדולים (למשל כדורי טניס) ממיכל אחד למשנהו.
2. ראשית, העבירו את החומר בתוך מיכל גדול המונח במקום קבוע. תרגיל זה אינו דורש את היכולת להעביר את החומר למקום אחר. שימו סולת או חול במיכל והציעו להעביר אותו באמצעות שתי כוסות, כף וכוס, קנקן וכוס, שני מיכלים ומצקת וכו'.
3. העברה מכוס אחת לכוס אחרת על מגש. פעילות זו מתבצעת ליד השולחן.
4. העברה מכד אחד לכד אחר על מגש. הפעילות מתבצעת ליד השולחן.
5. העברה מקערה אחת לשנייה על מגש באמצעות מצקת גדולה. הפעילות מתבצעת ליד השולחן.
6. העברת נוזלים ממכל אחד למשנהו באמצעות כף על מגש. פעילות זו מתבצעת ליד השולחן.

מזיגת נוזלים

1. מזיגה חופשית לכיור, קערה גדולה או מיכל. אני רק מספקת לילד כלים שונים לביצוע המשימה ונותנת לו חופש להתנסות. הכלל היחיד הוא: "למרכז". חייב להיות קולב בקרבת מקום עם סינר עשוי מ בד, הוא יהיה עמיד למים. הצעד הראשון הוא שהילד ילבש את הסינר.
2. מזיגה באמצעות ספוג, בתוך מבנה בעל מקום קבוע ובלתי ניתן להזזה. הילד עובד בעמידה. המורה מספק את החומרים והמיכלים המתאימים. משימתו של הילד היא למזוג מים ממיכל אחד למשנהו באמצעות ספוג, ולא באמצעות כף או מצקת. גם כאן, על הילד ללבוש סינר לפני תחילת העבודה.

עם נוזלים, אנו יכולים גם להניח ספוגים קטנים על המגש כדי לנגב טיפות מים שלא נקלעו למכלים המתאימים. חומרים רופפים ניתן לטאטא על המגש באמצעות יעה קטן או מברשת גדולה יותר.

אילו תרגילים אנו יכולים להציע לילדים?

מזיגת חומרים מוצקים (מוצרים רופפים)

נתחיל עם המוצרים הגדולים והקלים ביותר לשפיכה, כלומר שעועית, אפונה או פסטה. עם הזמן, נוכל לשנות את משקל המוצרים ולהציע לילדים לשפוך חומרים כמו אורז או סולת, ולסיים בקמח, שהוא הקשה ביותר לשפיכה. ניתן להתחיל בפעילויות העברה גם על ידי עבודה בתוך מיכל גדול.

תרגיל למורה, לפני הצגת המשימה:

- תרגול פעולת המזיגה

- לנתח את התנועות הכרוכות בפעילות זו ולרשום אותן

- בצע את הפעולה, תוך ביטוי תנועותיך באיטיות.

מהם ההבדלים בין עבודתו של מבוגר לעבודתו של ילד?

- מבוגרים מבצעים תנועות במהירות מכיוון שהם שולטים בפעולות אלה (למשל, נהיגה, הליכה, מזיגת מים).

- רצף התנועות מתאחד לתנועה אחת

- מזיגת/הנחת מזון בצלחת: אנו יודעים כמה אנו רוצים, כמה לשים בכף, היכן למזוג בהתאם למרקם המזון שבחרנו, וכו'.

- ילדים תופסים מחוות כבלתי אפשריות לחזרה מכיוון שהן מבוצעות במהירות רבה מדי.

- תנועות הן קשות כי הן דורשות תיאום עין-יד, שהילד צריך לשפר

- שפתו/תקשורתו של ילד שונה מזו של מבוגר.

- אנו מתאמים מספר חלקים בגוף בו-זמנית

- ילדים מתחת לגיל 3 עובדים ביד אחת בכל פעם, תנועת היד השנייה עדיין לא נשלטת

3. מזגים מכלי אחד לשני בתוך המגש. ניתן למזוג מכד לכד, מכד לכוס, מכוס לכוס, או מכלי אחד לשני באמצעות משפך. לאחר שהילדים שולטים ברצפים הפשוטים ביותר של מזיגה, ניתן לשנות את רמת הקושי של התרגיל על ידי ציור קווים על הכלי כדי להראות עד כמה הם צריכים להיות מלאים. אנו יכולים גם להציע את האפשרות למזוג באמצעות כלים שונים כגון כפות, מצקות, מסננות, משפכים ומסננות. אם זו פעילות שיטתית, כלומר מורכבת מכמה שלבים, על המורה להראות לילד את כל השלבים ברצף.

לדוג כדורי פינג פונג... אנו זקוקים ל:

- 2 קערות: אחת גדולה למים ולכדורים, ואחת קטנה יותר לכדורים שהוצאו מהמים

- כד לשפיכת מים

- כדורים

- מסננת

- סינר

מבנה קבוע או על מגש. הילד עובד בעמידה.

המורה מדגים:

- כיצד לאחוז נכון בקנקן ולשאת אותו.

- איך למזוג מים לכד ומן הכד לקערה.

- איך להחזיק את המסננת.

- איך לגרוף כדורים מקערה גדולה ולהעביר אותם לקערה אחרת.

חשיבות הסידור

- היא חלק בלתי נפרד מהפעילויות

- אם הילד אינו מסוגל לעשות זאת, המשמעות היא:

– הוא אינו מוכן, כלומר יש צורך בעבודה נוספת על משחק היוריסטי

– המבוגר צריך ללוות אותו מקרוב

סידור

פעולות תיקון (סידור) הן כל הפעולות המחייבות את הילד לסדר את המקום שבו נשפך, התפזר או התלכלך משהו.

ניגוב שולחן מלוכלך וטאטוא הרצפה הם חלק מ"פעולות תיקון", כלומר פעולות המבוצעות (או ליתר דיוק, חייבות להתבצע) בכל פעם שפעילות כלשהי גורמת ל"בלגן". פעולות אלה מתחילות במקביל לפעילויות הילדים, שכן סידור הוא חלק בלתי נפרד מהפעילויות.

פעולות תיקון כוללות טאטוא, שטיפת השולחן או הרצפה. שטיפת המכחול לאחר שיעור אמנות היא גם פעולת תיקון. גם אם הילד עדיין אינו מסוגל להשתמש במטאטא, חשוב שהוא יבין שצריך להחזיר כל דבר למקומו. בינתיים, המורה תתמוך בילד בלמידת הסידור והשימוש בכלי הסידור תלווה אותו בפעילויות אלה או תסייע לו.

פעילויות שמטרתן טיפול ושימור הסביבה

כל אלה פעולות המוקדשות לטיפול ולשמירה על המרחב בו אנו חיים. ניגוב אבק, שטיפת כוסות או טיפול בצמחים או פרחים לא הם כי תיקון, אלא פעילויות הקשורות לטיפול בסביבה. פעילויות אלה מוצעות לילדים כאשר הם כבר מסוגלים לבצע רצפים של תנועות באופן עצמאי.

רצף: הילד לוקח את המגש, מביא אותו לשולחן, מבצע את התרגיל, מסדר ומחזיר את הכל למקומו. המבוגר חייב ללוות את הילד, כך שהם אומרים, "זה המקום שבו זה שייך!"

הרעיון של "ליווי הילד"

- תפקידו של המורה הוא להכין את המגש ולהניח אותו במקום מסוים או להציע אותו לילד בזמן הנכון.

- על הילד להיות בעל מרחב מספיק כדי להתנסות, להיתקל בקשיים, לנסות להתגבר עליהם ולפתור בעיות.

- במהלך פעילויות המגש, עליכם ללוות את הילדים ולא להציג את התרגיל. (לדוגמה, אני מציגה את העברת והסרת הכלים, אך לא את הפעילות כולה).

היכן לאחסן חומרים/כלים הקשורים לסידור החלל?

חומרים אלה חייבים להיות ממוקמים במקום קבוע ומוגדר היטב, ולהיות נגישים בקלות לילדים. על הילדים להיות בעלי גישה חופשית לכל החומרים. באופן אידיאלי, יש לאחסן אותם בארון ייעודי, אך גם מתלה קיר שבו ניתן לתלות את כל הכלים והסינרים הוא פתרון אפשרי.

השימוש במברשת לטאטוא חשוב כדי:

- להראות לילדכם שאכפת לכם מהסביבה.
- לאפשר לו לראות את המציאות שילדים חווים בחיי היומיום ובמהלך פעילויות שונות.

תרגול השימוש במגרפה קטנה:

1. אני לוקח יעה עם ידית מלקחיים.
2. אני מטאטא את הלכלוך משמאל לימין או מלמטה למעלה, מחזיק את היעה ללא תנועה (רק המטאטא זז, היעה נשאר במקום), בתנועה ריבועית.
3. אני מניח את היעה בצד הכיכר.
4. אני לוקח את הלכלוך לפח האשפה.

יעה קטן, יחד עם מברשת גדולה, צריכים להיות תמיד בהישג יד, תלויים על וו. ניתן להשתמש בהם כאשר צריך לאסוף חתיכות קטנות מהרצפה או מהשולחן, כאשר לא נשפך הרבה חומר.

ביקיון

זוהי פעילות חשובה מאוד, מכיוון שהיא מלמדת את הילד היכן להניח את הדברים בסביבתו. מומלץ לבצע אותה לאחר שהילד למד להכיר את סביבתו.

מה דרוש לנו כדי לבצע תרגיל זה?

- כל מה שנמצא על המדפים בהישג ידו של הילד. כל המגשים והחפצים המונחים על המדפים מהווים הזדמנות לאבק אותם.

טאטוא

בעת ביצוע פעילויות מעשיות שונות או משימות בסדנה, זה נורמלי שפיסות נייר או חומר ייפלו על הרצפה. לאחר סיום הפעילות, אנו יכולים לבקש מהילד לאסוף את מה שנפל באמצעות יעה – קטן לניקוי השולחן וגדול יותר לטאטוא הרצפה.

תרגיל טאטוא הרצפה:

1. השתמשו בסרט צבעוני כדי לסמן אזור מרובע על הרצפה, אליו תטאטאו את כל הלכלוך מ- . המרובע צריך להיות גדול מספיק, רצוי בגודל של פח אשפה. מרובע זה יכול להישאר על הרצפה כל השנה, כדי לשמש נקודת התייחסות לילדכם.
2. הראו לילדכם כיצד להחזיק את המברשת.
3. אני מטאטא בזהירות ובאיטיות את כל הלכלוך לתוך הריבוע.
7. אני מטאטא את כל הפסולת לתוך הריבוע, ואומר לילד "כל החתיכות הקטנות כאן."
4. אם עדיין נותרו חתיכות קטנות, אני יכול לעודד את הילד להרים אותן באומרי: "תראה, נשארה כאן חתיכה קטנה".
5. ואז אני לוקח את היעה ומניח אותו בצד אחד של הריבוע.
6. אני מרים מעט את היעה ומשתמש במברשת כדי לטאטא את כל החתיכות הקטנות לתוך היעה.
7. לבסוף, אני מרוקן את היעה לפח האשפה, תוך שאני מטה את היעה.

6. אם יש פינות שקשה להגיע אליהן במגירה או על המדף, היא יכולה להשתמש במטאטא אבק.

7. היא מחזירה את הפריטים שהיו על המדף למקומם.

- שולחן קטן פנוי בקרבת מקום, עליו ניתן להניח מגשים או חפצים המונחים על המדף.

- סינר עם כיס שיכול להכיל יעה קטן, מברשת ומטלית.

- מגבות אבק בגודל של כ-14x14 ס"מ

- מטלית אבק שטוחה באורך של כ-3/2.5 ס"מ עם ידית קצרה

מה תפקידו של המורה?

המורה מלווה את הילד באיסוף ונשיאת החומרים, מראה לו כיצד להחזיק את המטלית ביד או כיצד להחזיק את המברשת והיעה, ומראה לו כיצד להתחיל לנקות את המדף משמאל לימין.

מהלך פעילות הניקוי:

1. לאחר שלבש סינר ולקח מטלית, הילד מכניס אותה לכיס הסינר.

2. הוא בוחר ספסל או שולחן פנוי עליו יניח את כל הפריטים מהמדף שיש לנקות.

3. הוא מעביר את כל הפריטים מהמדף למקום הנבחר, אחד אחד, כך שהמדף מתרוקן בהדרגה.

4. הוא מניח את הבד על השולחן, מקפל אותו על ידי כיפוף כל פינה כלפי פנים, ואז מעביר את הבד המקופל למדף ומתחיל לנקות אותו מאבק בתנועה משמאל לימין.

5. כשהיא מסיימת, היא מתרחקת ומנער את הבד במקום בחדר שבו היא יכולה לשפוך את האבק שנאסף.

שטיפת כלים

שטיפת כלים לילד בגיל 3 היא המטרה הסופית, אך יש להתחיל בשטיפת כוס אחת, כפית אחת וכו', ולכן יש לעשות הכל בהדרגה.

הדבר הראשון שיש לקחת בחשבון הוא הארגון והציוד לשטיפת כלים, שחייבת להתבצע בכיור, אם יש כזה בכיתה, או לחלופין בשולחן קטן שהוקצה לפעילות זו.

מה דרוש לנו כדי לבצע תרגיל זה?

- 1 סינר משומן
- 2 קערות (בתוך הכיור או על השולחן)
- 1 קנקן (אם שוטפים את הכלים על השולחן)
- 1 מתלה כלים
- 1 דלי (אם שוטפים על השולחן)
- 1 מתקן לסבון
- 1 מברשת או ספוג לשטיפת כלים

(קטן יותר) מגבת מטבח, תמיד בתנועה סיבובית, תחילה מהחלק האחורי ואז מהחלק הקדמי.

3. מניחים את הכלים היבשים זה על גבי זה.

4. לאחר מכן, המורה משאיר את הילד לחזור על רצף התנועות הזה לבד.

סידור

1. הילד הופך את הקערה ומרוקן אותה לכיור. אם הוא עובד ליד השולחן, הוא מרוקן קערה אחת בכל פעם (בשתי ידיים) לדלי המונח מתחת לשולחן, אשר לאחר מכן מרוקן בחדר האמבטיה (לכיור או לאסלה).

2. הילד שייבש את הכלים מקפל את המגבות ומכניס את הכלים המסודרים לארון.

3. לבסוף, שניהם מורידים את הסינרים ותולים אותם.

רחצת הבובה

חומרים דרושים:

- בובה

- קנקן מים

- סבון עם קערה

- ספוג לתינוקות עם מעמד

- טלק במכל מיוחד ומברשת

- דלי

הצגת פעולות שטיפת כלים:

1. הילד לובש סינר בעזרת המורה.

2. אם הילד שוטף כלים ליד השולחן, המורה מראה לו כיצד להניח שתי קערות זו לצד זו ואז למלא אותן בעזרת קנקן.

3. היא מראה לו כיצד להוסיף נוזל לשטיפת כלים לקערה הראשונה.

4. לאחר מכן, המורה מדגים כיצד להחזיק את המברשת או הספוג וכיצד לשטוף את הכלים: תחילה בחלק האחורי בתנועה סיבובית, ואז בחלק הקדמי.

5. המורה שוטף את הכלים הראשונים בקערה השנייה ומניח אותם על המתקן לייבוש.

6. המורה נותן לילד לחזור על רצף התנועות בעצמו.

7. לאחר שטיפת הכלים, יש לייבש אותם.

ייבוש כלים שטופים

ציוד לייבוש כלים:

- סינר

- מגבת קטנה

- מטלית

- שולחן

הצגת פעילויות לייבוש כלים:

1. פרשו את מגבת המטבח על השולחן.

2. אנו מוציאים את הכלים ממדף הכלים ומתחילים לייבש אותם בעזרת מגבת מטבח שנייה

אנחנו מורידים את החולצה מהכתף הימנית, ואז מהשמאלית. אם החולצה קשורה מאחור, אנחנו מושכים אותה מעל הראש, אחרת אנחנו ממשיכים לפתוח את החולצה. אנחנו שמים את החולצה בסל הכביסה לידנו. הורידו את המכנסיים הקצרים, תחילה את רגל ימין, ואז את רגל שמאל, והניחו אותם גם הם בסל הכביסה.

5. שפכו את מחצית המים מהקנקן לאט לאמבטיה. במידת הצורך, העבירו את אצבעותיכם לאורך שפת הקנקן כדי להוציא את הטיפה האחרונה. הניחו את הקנקן על השולחן ליד האמבטיה.

6. החזק את הבובה ביד שמאל מתחת לצווארה וביד ימין מתחת לישבנה, כאילו הייתה תינוק, והנח אותה בעדינות באמבטיה כך שראשה יישאר מעל המים.

7. קח את הספוג ביד ימין, טבל אותו במים וסחט אותו. העבר את הספוג ליד שמאל, קח את סבון המוצק ביד ימין והקציף את הספוג בתנועות סיבוביות, עד שנוצר קצף. הנח את סבון המוצק בצד.

8. תמכו בצוואר הבובה ביד שמאל, והתחילו לנקות אותו, החל מהצוואר. לאחר מכן, נקו בעדינות את הכתפיים, את הזרוע הימנית על כל חלקיה, כולל בית השחי, מהחלק העליון ועד היד. נקו את הזרוע השמאלית באותו אופן. לאחר מכן, נקו את פלג הגוף העליון ולבסוף את הרגליים, תחילה את החלק העליון של הרגל הימנית ואת כף הרגל הימנית, ולאחר מכן את החלק העליון של הרגל השמאלית ואת כף הרגל השמאלית.

9. הפוך את הבובה כדי לשטוף את הגב, תוך אחיזתה בבטן ובחזה. נקה את החלק האחורי של הצוואר, הכתפיים, החלק האחורי של הרגליים והעקבים, תמיד מתחיל ברגל ימין ואז בשמאלית.

10. אנו מחזירים את הבובה לאמבטיה. אנו טובלים את הספוג במים כדי לשטוף אותו, סוחטים אותו שוב בדלי עד לטיפה האחרונה ומחזירים אותו לצלחת.

11. עוברים לשטיפת הפנים. שוטפים את הפנים בעדינות עם קצות האצבעות, שוטפים אותן מספר פעמים במים שבכיור, מתחילים מהמצח ואז עוברים לאף, ללחיים ולאוזניים.

אמבטיה לבובות	
חלוק רחצה לילדים עם ברדס	
כרית	
ציפית עם רוכסן	
בגדים נקיים (מכנסיים קצרים, חולצות טריקו, אולי עם קשירות)	
מגירת בגדים (או ארון בגדים)	
מעמד לבגדים מלוכלכים	
שולחן קטן להנחת בדים ואמבטיות	
מפה משעווה לכיסוי השולחן הצדדי	
שולחן קטן להנחת כרית וחלוק רחצה לייבוש הבובה	
בד לייבוש (אמבטיה ושולחן תמיכה)	
מגבת ידיים	
סינר משעווה	
שרוולים מגנים	
משטח נגד החלקה	

הצגה

- אנו לובשים את הסינרים ומתחילים בהבאת מים מהכיור.
- אנו לוקחים את הכד מהשולחן ומחזיקים אותו ביד ימין על הידית וביד שמאל על התחתית.
- אנו ממלאים את הכד ומניחים אותו על השולחן.
- אנו מניחים את הבובה על חלוק הילדים כדי להפשיט אותה. ראשית,

12. במידת הצורך, יש לחפוף את השיער בידיים. יש לקחת מים מהאמבטיה, להקפיד על העיניים, להרטיב את השיער, להקציף אותו, לשפשף אותו, לשטוף אותו במים מהקנקן, ולשטוף גם את הגוף מלמעלה למטה.

13. סחטו את השיער, אספו אותו ביד שמאל, שתומכת בדרך כלל בחלק האחורי של הראש, ובאופן זה, עם יד ימין מתחת לתחתית, העבירו את הבובה לחלוק הרחצה.

14. בעזרת קצות האצבעות, קחו את הפינות התחתונות של החלוק ועטפו אותן סביב בטן הבובה, כשהיד השמאלית שלכם נשארת למעלה, כי ביד ימין אתם מלטפים תחילה את השיער, אחר כך את הפנים, הצוואר, הכתפיים (תחילה את הימנית, אחר כך את השמאלית), ואז את הרגליים והכפות (תחילה את הימנית, אחר כך את השמאלית). עטפו את הבובה בחלוק האמבטיה לתינוקות והרימו אותה, תוך שאתם נשענים על כיפוף הזרוע (כאילו אתם מנדנדים תינוק).

15. אנו מניחים את הבובה על שולחן ההחתלה כדי להלביש אותה. אנו תמיד פותחים את המגבת על ידי אחיזת פינותיה בקצות האצבעות.

16. אנחנו מלבישים את הבובה. אנחנו מוציאים את המכנסיים הקצרים ואת החולצה מהמגירה המתאימה. אנחנו מניחים אותם על המגבת בצד שמאל של הבובה, מפזרים אותם יפה. קודם כל, אנחנו מלבישים את המכנסיים הקצרים, תמיד את רגל ימין קודם, ואז את רגל שמאל, וגם מושכים את החלק האחורי של המכנסיים.

17. אנחנו מושיבים את הבובה. אם החולצה מכופתרת, אנחנו מלבישים אותה קודם מעל הראש, אחר כך מעל הכתף הימנית, ולבסוף מעל הכתף השמאלית. אחרת, אנחנו מכניסים את הידיים ורק אחר כך קושרים את החלק האחורי.

סידור:

1. שפכו את המים המלוכלכים מהאמבטיה, כשהיא מוחזקת בשתי ידיים, למרכז הדלי שעל הרצפה, ליד השולחן, עד הטיפה האחרונה.

2. רוקנו את הדלי.

3. מייבשים את האמבטיה ואת השולחן הצדדי עם מטלית ייבוש. תולים את המטלית על וו מיוחד.

4. מייבשים את הידיים במגבת ותולים אותה על וו מיוחד.

כביסת בגדים חומרים דרושים:

- כיור מונטסורי עם מגש או קערה גדולה ומגש לכביסה
- קנקן עם מים ומעמד
- סבון (רצוי סבון אפור/סבון מרסיי) עם מעמד
- מברשת עם מעמד
- תחתית עם ספוג
- שתי קערות/אמבטיות
- שני ספסלים (אחד בצד ימין ואחד בצד שמאל של תחנת הכביסה)
- מייבש כביסה
- מיכל לאטבי כביסה
- דלי
- מגבת
- סינר משומן עם שרוולים
- תיק בד לבגדים מלוכלכים
- שטיחון נגד החלקה

19. לחצו מלמעלה למטה (צרו טבעת סביב הבד ביד שמאל ולחצו כלפי מטה).

20. אחזו בקצה התחתון של הבד וחברו אותו לקצה העליון.

21. סחטו שוב בתנועות ידיים מנוגדות (קדימה ואחורה).

22. הניחו את הבד הסבוני בקערה השמאלית.

23. שטוף בדים אחרים, אם ישנם.

24. שטוף את המברשת בתוך הכיור והחזר אותה למקומה.

25. שטוף את הכיור: בעזרת קנקן, שפוך מים משמאל לימין.

26. הניחו את הכד בצד.

27. קח את הספוג ונגב אותו משמאל לימין, הנח אותו בזהירות מתחת לכיור וסחט את הספוג עד הטיפה האחרונה.

28. הניחו את הספוג בצד.

29. שפכו את המים הסבוניים לדלי.

30. קח את הכד ושפוך מים לכיור.

31. הניחו את הכד בצד.

32. הוציאו את המטלית מהקערה משמאל.

33. פתח את המטלית וטבל אותה במים.

34. משוך את הבד כלפי מעלה.

35. חבר את שני צדי הבד בתנועת "פינצטה" (אגודל ואצבע מורה).

36. לחץ מלמעלה למטה (בתנועה מעגלית).

37. תפסו את הקצה התחתון של הבד וחברו אותו לקצה העליון.

38. לחץ שוב בתנועות ידיים הפוכות.

הצגה

1. לבש סינר ו(במידת הצורך) שרוולים.

2. פרשו את המשטח המונע החלקה.

3. הניחו את הדלי מול הקערה המרכזית.

4. אספו מים בעזרת הכד.

5. ודא שהקערה נמצאת ישירות מתחת לכיור.

6. עמדו מאחורי הקערה, התכופפו ושפכו את המים לאט.

7. הניחו את הכד בצד.

8. אחז את הבד המלוכלך בשתי ידיים בקצותיו העליונים וטבל אותו במים (כשהיד פתוחה).

9. משוך ו"החלק" את הבד המלוכלך על הכיור.

10. הניחו את הבד על משטח הכיור.

11. קח את הסבון והקציף את כל הבד בתנועות איטיות משמאל לימין ומלמעלה למטה.

12. הניחו את הסבון בצד.

13. אם הבד ארוך, קפל את החלק היבש בשתי הידיים.

14. קפל אותו ושפשף אותו ביד ימין קמוצה לאגרוף.

15. פרוס את הבד שוב ושפשף בתנועות אנכיות מלמעלה למטה.

16. אחז את הבד בשתי ידיים מלמעלה וטבל אותו בקערה.

17. הרם את הבד, ותן לו להתייבש.

18. הצמידו את שני צדי הבד זה לזה בתנועת "פינצטה" (אגודל ואצבע מורה).

- מיכל לאטבי כביסה

- סינר מגן (שילבש הילד בזמן הכביסה)

יש להניח את החומרים ליד כל ציוד הכביסה כדי להקל על הילד לתלות את הבגדים לאחר הכביסה.

הצגה:

1. לאחר הכביסה, תלו את הבגדים.

2. התקרבו לאט למייבש, כשהקערה עם הבגדים הטריים בידיים.

3. מניחים את הקערה על הספסל.

4. קחו את הבד ואחזו בפינתו בעזרת האגודל והאצבע המורה של יד שמאל. לאחר מכן, בעזרת האגודל והאצבע המורה של יד ימין, "גהצו" את קצה הבד מספר פעמים, בתנועות איטיות מאוד.

5. לאחר מכן, גהץ את כל ארבעת הצדדים.

6. הניחו את הבד על המייבש ו"גהצו" / יישרו אותו שוב על החוט / התיל.

7. בזהירות רבה ובאיטיות, בודקים את מיקום שני הקצוות, ומוודאים שהבד נמצא בדיוק במרכז.

8. אחזו את אטב הכביסה באגודל ובאצבע המורה ופתח וסגור אותו פעמיים מול הילד, תוך תנועה איטית מאוד, כך שהאחיזה תיראה לעין.

9. הניחו את אטב הכביסה על הבד משמאל.

10. קחו אטב נוסף ובצעו את אותה התנועה כדי להדגים את האחיזה.

11. הניחו את האטב בצד ימין של הבד.

39. הניחו את הבד בקערה הימנית.

40. שטוף את הכיור: בעזרת קנקן, שפוך מים משמאל לימין.

41. הניחו את הכד בצד.

42. קח ספוג ונגב את הכיור משמאל לימץ, תוך הקפדה על הניקוי מתחת.

43. סחטו את הספוג בקערה: החזיקו את הספוג היטב ביד שמאל ולחצו עליו עם האצבעות המורה והאמצעית של יד ימין.

44. שפכו את המים ה"מלוכלכים" לדלי.

45. הניחו את הקערה על הרצפה ונגבו את רצפת הכיור עם הספוג.

46. החזירו את הקערה למקומה.

47. ייבשו את הקערה.

48. סחטו את הספוג לתוך הדלי.

49. החזירו את הספוג למקומו.

50. רוקן את הדלי בחדר האמבטיה.

51. ייבש את הידיים במגבת.

52. קח את הקערה הימנית ותלה את הבגדים.

תליית הכביסה

חומרים דרושים:

- קערה עם בגדים נקיים (בגדים וכו')

- ספסל (הניחו עליו את הקערה)

- חבל כביסה בגובה הילדים

12. קח בד שטוף נוסף, פרש אותו ו"מתח" שוב את קצותיו באיטיות.

13. הקפד לבצע את התנועות כדי "לגהץ" את כל ארבעת צדי הבד.

14. הניחו את הבד על המייבש.

15. בדוק את מיקום הקצוות על ידי גיהוץ הצדדים עם האצבעות.

16. קח אטב כביסה, שוב הדגים לאט את האחיזה, והנח אותו על הקצה השמאלי.

17. קחו אטב נוסף, שוב מראים את האחיזה, והניחו אותו בצד ימין.

18. לאחר שתלינו את כל הבגדים, מסדרים את המקום ומחזירים את הקערה למקומה.

פסח

מה המשותף בין פעילויות החיים המעשיים של מונטסורי לבין החינוך היהודי?

על חג הפסח וטקס הסידור.

חג הפסח, הידוע גם בשם Pesach, הוא אירוע המנציח את יציאת היהודים מעבדות במצרים. כמעט כולם מכירים את סיפורו של משה, עשרת המכות במצרים ופריצת ים סוף. בעברית, סיפור זה נקרא "ההגדה". על פי התנ"ך, "המעבר המופלא של ים סוף" היה ביטוי להתערבות אלוהית שהגנה על העם היהודי והובילה לחורבן המצרים. יציאת בני ישראל ממצרים היא אחד האירועים החשובים ביותר המתוארים בתנ"ך, והיא מהווה את הנקודה המרכזית בהיסטוריה של ישראל. העם היהודי חוגג את חג הפסח מדי שנה ב-14 בניסן, באביב, והוא נמשך 8 ימים (7 ימים בישראל). החג מתחיל בסעודת ליל הסדר, הנקראת "סדר", שיש לה נוהל מיוחד משלה. במהלך חג הפסח לא אוכלים מוצרי דגנים, אלא מחליפים אותם במצוות.

אז מה משותף לכל חג הפסח?
עם אזור החיים המעשיים של מונטסורי?

קודם כל, טקסי הסידור לפני חגיגות החג. ניקיון, טאטוא, ניגוב אבק, ובאופן ספציפי יותר, הסרת כל פירורי הקמח, כך שלא יישאר אף פירור. במונחי מונטסורי, אפשר לומר: "עד הפירור האחרון!". יתרה מכך, לפני פסח, בני הבית מנקים את כל הכלים. הם מוציאים את אלה שישתמשו בהם במהלך פסח ומניחים בצד את אלה שלא יזדקקו להם. אנו גם מניחים בצד מוצרים שלא נאכל במהלך הפסח במקום נפרד. בערב שלפני הפסח, כל הבית נבדק ביסודיות כדי לוודא שאין בו חמץ, כלומר פירורים של מוצרי דגנים, ובפרט חמישה דגנים: שיפון, חיטה, כוסמין, שיבולת שועל

ושעורה. מילולית, חמץ בעברית פירושו שאור. בבוקר חג הפסח, כל החמץ שנותר נשרף. במהלך סעודת ליל הסדר, מסופר סיפור יציאת בני ישראל ממצרים, ובני הבית אוכלים וחוגגים, ובמשך שמונה הימים הבאים הם אוכלים מצה – לחם מיוחד ללא שאור.

אז אילו פעילויות מונטסוריות נוכל
לספר לילדים על חג הפסח?

הניקיון הגדול בגן

טאטוא, ניקוי אבק, שטיפת כלים, ציד אוצרות: חיפוש אחר חפצים
מוסתרים (למשל, סמלים של חג הפסח) בגן הילדים או בגינה

שיעורי בישול

אפיית מצות, זיהוי טעמים של עשב מר

שיעורי אמנות, סדנאות ומעבדות

שהנושא המרכזי שלהם יהיה יציאת מצרים

ממצרים ועשרת המכות של מצרים: מכות מפלצתיות עשויות
מגלילי נייר טואלט

משחקים פיזיים

משחקי מחבואים, עיוור, באבא יאגה צופה בכך, וכו'.

מילון מונחים קצר לפסח:

משה

נביא ומנהיג בני ישראל, הוציא את היהודים משעבוד
מצרים

מזה

לחם שטוח ופריך ללא שמרים הנאכל בחג הפסח היהודי
לזכר יציאת בני ישראל מעבדות מצרים; הוא מסמל את
החירות

מכות מצרים

10 מכות שה' הביא על מצרים: דם, צפרדעים, יתושים,
זבובים, מגפה בבהמות, שחין, ברד, ארבה, חושך ומות
הבכורים

עשבי תיבול מרים

הן מסמלות את המרירות והקשיים של עבדות היהודים
במצרים

פסח

המילה "פסח" = passover
פירושה לעבור, לעקוף

חמץ

חמץ מתייחס למוצרים המיוצרים מאחד מחמשת
הדגנים: שיפון, חיטה, כוסמין, שיבולת שועל
ושעורה, או המכילים אפילו כמויות זעירות מהם

יין

סמל לדם הכבש, שסימנו בני ישראל על
דלתותיהם בליל הפסח כדי להגן על עצמם מפני
מלאך המוות.

מים מלוחים

מזכיר לנו את דמעותיהם של בני ישראל בשבי
במצרים.

פרק 4. עזרים חושיים מונטסוריים

חומרי החושים נוצרו באמצעות שיטה מדעית בהשראת הניסויים של איטארד וסגין בילדים עם מוגבלויות.

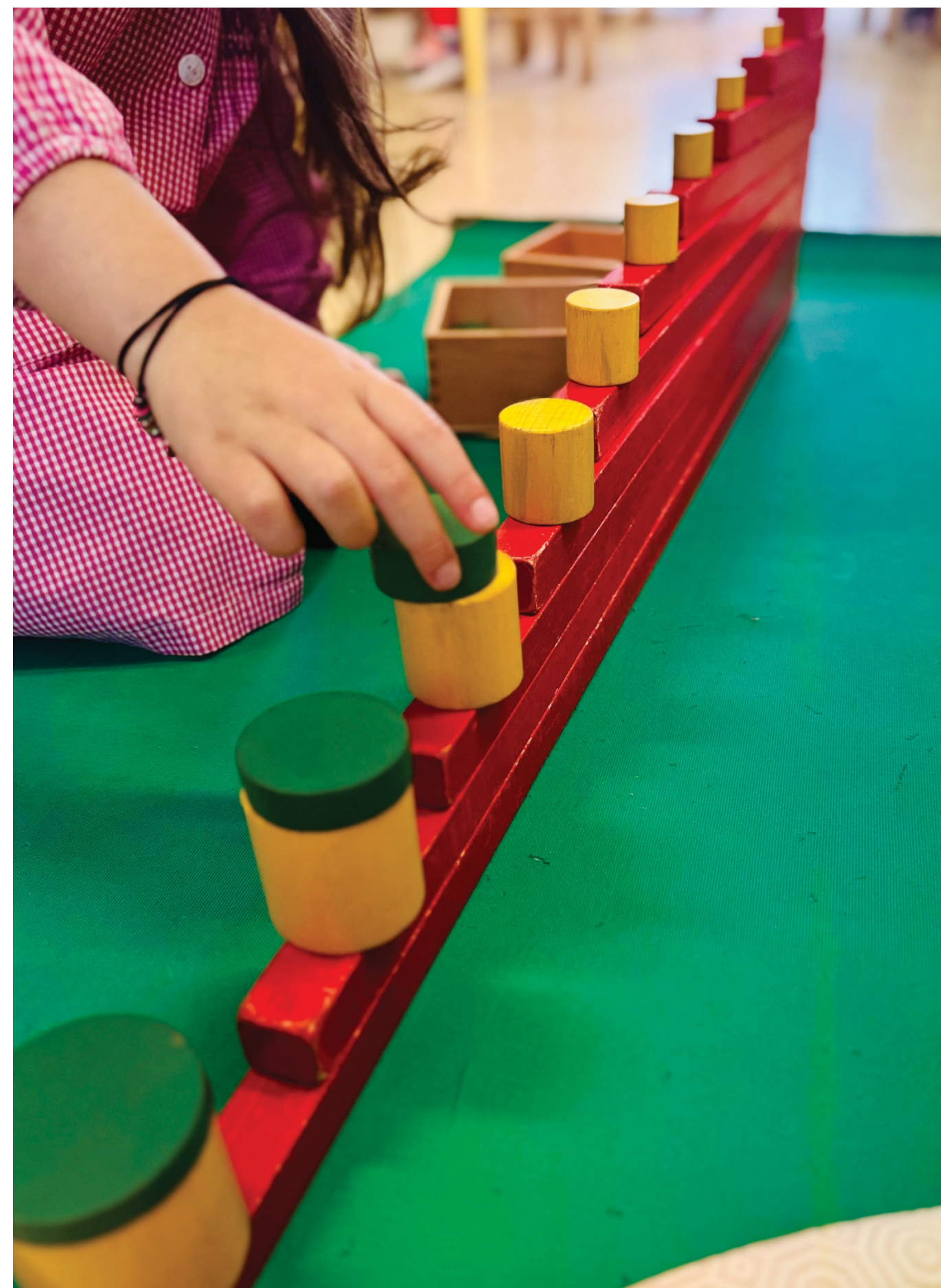
חומרי החושים מורכבים ממערכת של חפצים המקובצים לפי מאפיינים פיזיים מסוימים של גופים, כגון צבע, צורה, גודל, צליל, מחוספסות, משקל וטמפרטורה.

לכל חומר יש סולם ודרגות משלו, ולכן יש לו

"מקסימום" ו"מינימום" המגדירים את גבולותיו. כאשר שני קצוות אלה קרובים זה לזה, הם מציגים את ההבדל הברור ביותר הקיים בסדרה, ובכך יוצרים את הניגוד הבולט ביותר האפשרי עבור חומר נתון. על ידי הדגשת ההבדלים, הילד מתעניין מעורר את עניינו. חושית חומר חושי באמצעות השימוש בו, מסייע לילד בהתפתחותו הנפשית, וכתוצאה מכך, בהתפתחותו התרבותית.

החומרים צריכים להיות ממוקמים באזור שבו יש שולחנות ומרחב מספיק לפריסת מחצלות או שטיחים המסמנים את גבולות העבודה של הילדים עם חומרים חושיים. החומרים חייבים להיות ממוקמים על מדפים מיוחדים כך שיהיו בגובה הילד. השימוש בחומרים חייב להיות החלטה מרצון של הילד.

מורה מונטסורי יודע את גיל הילדים שאליהם מיועדים החומרים. יתר על כן, עליו לדעת בדיוק כיצד להציג אותם, לספק להם מקום קבוע בחלל ולפקח על ארגונם.

היתרונות הבסיסיים שהילד מפיק מעבודה עם חושיים הם:

- היכולת לשלוט בטעויות
- שינון רצפים של תנועות ופעולות עוקבות
- הצבת גבולות לעבודתך
- פיתוח רגישות ליופי של חפצים
- רכישה, מודעות וריכוז
- פיתוח תפיסה חזותית
- שיפור הקואורדינציה בין היד לעין

אילו חומרים כלולים בעזרי החושים של מונטסורי?

מדרגות חומות

המדרגות החומות הן חלק מהחומרים החושיים המיועדים לילדים מעל גיל 3. יש להניח אותן על מדף מיוחד הממוקם באזור הריכוז.

הסט מורכב מ-10 קוביות חומות בגדלים שונים. הן נבדלות זו מזו בשני ממדים: גובה ורוחב, בעוד שאורכן נשאר קבוע ועומד על 20 ס"מ.

חום מדרגותהם חומר חושית משמש על ילדים כדי ללמוד על המושג של הבדל בעובי. ילדים לומדים לקרוא לבלוקים בשמות כמו דק/עבה, דק יותר, הדק ביותר, העבה ביותר. עם הזמן, הם לומדים סולם את המושג עובי ול לסדר בלוקים מ העבה ביותר לדק ביותר.

שמות המדרגות החומות: דק · עבה · הדק ביותר ·

העבה ביותר דק יותר · עבה יותר

במהלך ההצגה הראשונה של החומר, המורה מתחיל לבנות מדרגות משלושת הבלוקים הגדולים ביותר, ואז מאפשר לילד להמשיך ומעניק לו מרחב וחופש להתנסות בעצמו. לאחר סיום העבודה, המורה מזכיר לילד לסדר ולהחזיר את כל האלמנטים למקומם.

הצגה שנייה של החומר:

זוהי מצגת של הדרך הנכונה לסדר את מרכיבי המדרגות. חשוב מאוד שמורים מונטסוריים יזכרו באיזה שלב של העבודה עם חומר מסוים נמצא כל ילד בכיתה שלהם, האם הם כבר עבדו איתו בעבר או שמדובר במפגש הראשון שלהם איתו. כך יוכלו לדעת כיצד לתמוך בילדים בצורה הטובה ביותר במהלך העבודה.

בניסיון הבא, לאחר העברת כל אלמנטי המדרגות לשטיח, המורה:

1. הם בוחרים את החלק הגדול ביותר במדרגות החומות, ואז מחפשים את החלק הגדול הבא מבין כל החלקים שנותרו ומניחים אותו ליד הקודם, מחליקים אותו על השטיח. בדרך זו, הם מניחים את החלקים הראשונים זה ליד זה ומבקשים מהילד לחזור על הרצף, להניח את החלק הגדול הבא ואז את החלק הגדול הבא מבין החלקים שנותרו על השטיח.

2. המורה תמיד בודק שהחלקים מסודרים כהלכה.

3. לאחר בניית המדרגות, יש למשוש את המדרגות בשתי אצבעות (האצבע המורה והאמצעית) ולהעביר את האצבעות למעלה ולמטה במדרגות. ניתן גם לבדוק אם האלמנט הדק ביותר מתאים למרווח שבין המדרגות החומות הרצופות.

4. לאחר סיום התרגיל, הילד יכול להחזיר את המדרגות למדף, מוכנות לשימוש חוזר. אם המדרגות אינן מסודרות בסדר הנכון, המורה לא יצביע על הטעות בפני הילד ויסדר אותן מבלי שהילד ישים לב.

מצגת ראשונה של " " של החומר:

1. לפני שמתחילים להזיז את המוצקים, המורה מזמין את הילד לפרוש את השטיח. אם הילד עדיין לא מסוגל לפרוש ולגלגל את השטיח, המורה מדגים לו כיצד לעשות זאת בתנועות איטיות.

2. לאחר מכן, המורה ניגש למדף ובודק יחד עם הילד את סידור האלמנטים על המדף.

3. בשלב זה, המורה מראה כיצד לאחוז בכל אחד מהאלמנטים. הם מעבירים את המדרגות לשטיח, אוחזים בהן בידיים שלמות ובכל האצבעות בשני קצות הבלוק. הם אוחזים באלמנט הדק ביותר בשלושה אצבעות בכל צד. חשוב שהאחיזה תהיה יציבה, תוך שימוש בשתי הידיים בכל פעם, ושהילד לא יישא מספר אלמנטים בבת אחת. כזיכרון לאחיזה, המורה יכול פשוט להרים את האלמנט, להחזיר אותו למדף ולבקש מהילד לחזור על הפעולה בעצמו.

4. כל החלקים מונחים על השטיח בכל סדר שהוא.

5. לאחר שהחלקים מונחים על השטיח, המורה והילד יושבים מול השטיח ומשתמשים ביד ימין כדי להזיז את כל החלקים לפינה הימנית העליונה.

6. לאחר מכן, הם בוחרים את שני האלמנטים החיצוניים ומניחים אותם במרכז השטיח כדי למשוך את תשומת לבו של הילד אליהם.

7. המורה מראה אלמנט **דק**, קורא בשמו, נותן אותו לילד וחוזר על המילה "**דק**". חשוב מאוד שהמורה ישתמש במילה אחת בלבד במקום במשפט שלם: "זה דק".

8. לאחר מכן, המורה מראה את האלמנט **העבה**, קורא בשמו, נותן אותו לילד וחוזר על המילה "**עבה**".

9. לבסוף, אנו מחזירים את כל הקוביות לשטיח יחד עם הילד ושואלים אותו: **האם אתה רוצה לבנות מדרגות?**

שינויים:

ברגע שהילד התוודע מספיק לחומר החושי הזה, המורה יכול להציע שינויים וסידורים אחרים של המדרגות החומות, כגון הצבתן במאונך ויישורן לימין או לשמאל, או לציר המרכזי שלהן. עם זאת, לעתים קרובות נבחין שבמהלך שלב הניסוי, הילדים מסדרים באופן אינטואיטיבי את המדרגות החומות בדרכים מעניינות שונות. אחד השינויים המרתקים והמעניינים ביותר בתרגיל זה עבור הילד הוא לבנות מגדל גבוה ממדרגות חומות, כלומר להציב אותן אנכית, זו על גבי זו. זהו שינוי די קשה, הדורש מהילד ריכוז ותיאום עין-יד גדולים עוד יותר.

המגדל האנכי הבנוי ממדרגות חומות הוא כה גבוה, עד שנדרשות מיוחדות כדי להציב את האלמנטים הדקים ביותר בראשו. הדבר מאפשר לילד להיות בתנועה מתמדת תוך שהוא קשוב מאוד לסביבתו. כל תנועה שגויה או מהירה מדי עלולה לגרום לקריסת המבנה היפהפה והמרהיב הזה. יתר על כן, נבחין שהילדים יהיו להוטים מאוד להשוות את גובהם למגדל שבנו!

המגדל הוורוד

המגדל הוורוד הוא סדרה של קוביות עץ צבועות בוורוד, שגודל צלעותיהן נע בין 1 ל-10 ס"מ. חומר זה מייצג דרגות גודל קטנות עד גדולות ומתייחס לקוביות בנייה קלאסיות. ילדים מוקסמים מחומר זה, הם תופסים אותו כאובייקט בעל ערך, יש להם קשר עמוק מאוד אליו מכיוון שהוא נוגע בתהליך הנזירולוגי. האתגר הראשון הוא לבנות מגדל מבלי שייפול, וכאשר הם מצליחים, הם גאים מאוד בעצמם. בדרך זו, הם בונים את תחושת הערך העצמי והסוכנות הפנימית שלהם. האתגר השני הוא לחזור ולחזור על תרגיל זה, להתנסות ולשאוף לשפר את תנועותיהם. עם כל ניסיון באותה משימה, הילד רוכש שליטה רבה יותר בתנועותיו ולומד יחסי סיבה ותוצאה רצופים. עם הזמן, יהיה לו קל יותר לבנות את המגדל כולו מבלי להפיל בטעות אף אחד מהחלקים. יתרה מכך, עם כל ניסיון נוסף, הוא לומד שעדיף לבצע כל תנועה בלי למהר, וכך, בניית המגדל תהפוך למדיטציה, לריכוז, ללהיות כאן ועכשיו בלי למהר. זה יהיה ללא ספק רגע של רוגע עבור הילד.

המגדל הוורוד תופס מקום קבוע בכיתה, אך הוא אינו ממוקם על המדף עם שאר העזרים החושיים. הוא אמנם ממוקם באותו אזור ריכוז, ליד חומרים חושיים אחרים, הוא הוא ממוקם באופן אנכי על בסיס (או שרפרף), ללא האלמנט הקטן ביותר. מה שמכונה "**הקטן**" מוסתר בקופסה קטנה ויפה, שנוכל לכנות "**הבית הקטן**". המורה נותן אותו לילד רק כאשר הוא מתחיל לעבוד עם המגדל הוורוד.

התוצאה אינה חשובה; מה שחשוב לנו הוא להראות את האחיזה הנכונה, להעביר אלמנטים על השטיח, לסדר אותם על המזרן, להראות אלמנטים קטנים וגדולים ולתת להם שמות. אין שום דבר רע בניסויים; הילד יכול גם לבנות בצורה אופקית, אנחנו לא מתערבים.

סידור

הסידור חייב להיעשות בעמידה וללא תיקון טעויות הילד. המבוגר אינו דורש מהילד לבנות מגדל מושלם. המורה מסדר רק כאשר הילד סיים את התרגיל, כך שהמגדל יהיה מוכן לילד הבא שירצה לבנות אותו מאוחר יותר, אך לעולם לא עושה זאת מול הילד שסידר את המגדל הוורוד.

מתן שם למגדל הוורוד:

קטן · גדול · זעיר · ענק

הקטן ביותר · הגדול ביותר · גדול יותר · קטן יותר

הצגת המגדל הוורוד:

1. המורה מזמינה את הילד לפרוש את השטיח. במידת הצורך, היא עוזרת לו לפרוש אותו.

2. לאחר מכן, הם מדגימים את הדרך הנכונה להרים את החלקים. את הקטנים ביותר מרימים בעזרת שלוש אצבעות. במקרה של קוביות גדולות יותר שאינן נכנסות בכף היד, המורה מרים אותן בעזרת שלוש אצבעות ומניח את ידו השנייה מתחת לקוביה לתמיכה.

3. המורה מראה לילד כיצד להעביר את החלקים למזרן: אחד אחד, לעולם לא כמה בבת אחת.

4. לאחר שניים או שלושה קוביות, המורה שואל את הילד: "תעזור לי? תניח אותם אחד אחד על השטיח?"

5. ההעברה מתבצעת בעמידה (לעולם לא בכריעה), ולכן מומלץ להניח את השטיח במרחק רב יותר מהמקום שבו עומד בדרך כלל המגדל הוורוד.

6. כאשר כל הקוביות מונחות על השטיח בסדר אקראי, המורה מעביר אותן לקצה השטיח בידו הימנית, כורע ברכ כדי לפנות מקום לבניית המגדל. לאחר מכן הוא בוחר קוביה קטנה, מכנה אותה "קטנה" ומוסר אותה לילד, חוזר על המילה

"קטן". הם עושים את אותו הדבר עם החתיכה "הגדולה", מדגישים את המילה באינטונציה מתאימה ותנועות ידיים המראות עד כמה החתיכה גדולה. בשלב הבא, המורה מזמין את הילד לגעת בחתיכה בעצמו ולבדוק עד כמה היא באמת גדולה וכבדה.

6. בסוף שלב זה, המורה מציע לילד לבנות מגדל במילים: "האם אתה רוצה לבנות מגדל?" ומשאיר אותו להמשיך בניסיונות ובניסויים העצמאיים שלו עם המגדל הוורוד.

גלילים להרכבה

יש ארבע סדרות של בלוקים חושיים קשיחים שניתן להציע לילדים מגיל שנתיים וחצי. בתחילה, מוצעות שלוש הסדרות הראשונות, בשל רמת הקושי ההדרגתית של כל סדרה. לאחר שהילדים התרגלו לשלושת סוגי הבלוקים הראשונים, ניתן להוסיף סדרה רביעית של בלוקים, הפוכה ביחס ישר.

חומר זה דורש מקום ייעודי באזור הריכוז, רצוי על ארון שתוכנן במיוחד למטרה זו.

מה המורה מציג בתחילת העבודה עם חומר זה?

אחיזה: המורה לוקח את הערכה בשתי ידיו מהארון, מרחיק אותה מגופו ומחזיר אותה למדף.

נשיאה בשתי ידיים (הרחק מהגוף): המורה מעודד את הילד להרים את הסט בעצמו ולשאת אותו לשולחן.

המורה יושבת ליד הילד (הילד נמצא משמאל). היא מכינה שלוש אצבעות (אגודל, אצבע מורה, אצבע אמצעית). היא לוקחת יתד גלילי, מרימה אותו, מזיזה אותו ומניחה אותו על השולחן. היא חוזרת על פעולה זו עבור שני או שלושה גלילים לכל היותר. לאחר מכן היא מאפשרת לילד להמשיך להתנסות עם כל הסט לבדו. בסוף הפעילות, המורה יכולה להוסיף את התנועה של החלקה של אצבעותיה בבסיס היתדות, להסתכל על הילד, לחייך ולהוסיף: "הכל מסודר".

מינוח

מה שייצור עניין וסיפוק נוספים מהעבודה. לאחר סיום העבודה, יש לסדר את הגלילים, כלומר להחזיר אותם למקומם הנכון על המדף.

כדי להגביר את רמת הקושי, הציעו לילד לעבוד עם שתי קבוצות בו-זמנית, ואז עם שלוש וארבע. כאשר עובדים עם שתי ושלוש קבוצות של גלילים להרכבה, הניחו אותם מול הילד על השולחן בצורת משולש. כאשר עובדים עם ארבע קבוצות בו-זמנית, הניחו אותן בצורת ריבוע. הגלילים מונחים בתוך הצורות שנוצרו על ידי הקוביות.

בעת הפרדת האלמנטים, המורה מבטא ומכנה כל אלמנט: "דק", "עבה", "גבוה", "נמוך". לאחר שהילד צבר ניסיון רב עם החומר, המטפל יכול להוסיף שלב נוסף על ידי בקשה מהילד להרים גלילים בודדים, למשל, עבים, דקים, גבוהים או נמוכים.

בעת העבודה עם חומרים חושיים, מריה מונטסורי שאלה את עצמה שאלות רבות, כגון:

מהי המטרה העמוקה יותר של פעילויות אלה עם קוביות?

האם חשוב שילד בן 3 יוכל לזהות את ההבדלים?

האם חשוב שהילד יבצע את התרגיל עם הקוביות תמיד בצורה נכונה?

מה על המורה לעשות כדי לעורר את עניינו של הילד בתרגיל של חיבור הקוביות לגוף המוצק המתאים?

מה על המורה לעשות כדי לאפשר לילד לראות בבירור את ההבדלים?

היא ענתה כך:

קוביות קשות הן אמצעי תרגול, גירוי חיצוני, כר נרחב לבחינת האינטליגנציה, אמצעי תגובה פסיכולוגי.

אין חשיבות להשגת תוצאה.

לא חשוב שהילד יצליח מיד, או אפילו יצליח מאוחר יותר; חשוב שהמורה תימנע לחלוטין מדרך חשיבה זו.

המורה מספקת חומרים כדי לעורר עניין.

המורה לא צריך לעשות דבר כדי לאפשר לילד לראות את כל ההבדלים בבירור. תנו לילד להתנסות!

גלילים צבעוניים

זוהי ערכה של 4 קופסאות המכילות 10 גלילים כל אחת, באותו גודל כמו אלה בערכת הגלילים המקוננים, אך ללא ידיעות. הגלילים חלקים ומסומנים בצבעים התואמים לקופסה אליה הם שייכים. הקופסאות והגלילים נבדלים זה מזה בצבע:

תיבה כחולה:

גבוה-נמוך, הגלילים בעלי גובה הולך וגדל וקוטר קבוע

תיבה אדומה:

עבה-דק, לצילינדרים יש גובה קבוע ובקוטר הולך ופוחת

תיבה ירוקה:

נמוך רחב-גבוה דק, הגלילים בעלי גובה הולך וגדל וקוטר הולך וקטן

תיבה צהובה:

גדול-קטן, גובה והקוטר של הגלילים גדלים בהדרגה בשלושה ממדים

הצגה:

1. אנו מתחילים לעבוד עם הגלילים על ידי פריסת השטיח.
2. המורה מראה לילד איך להחזיק ולשאת את אחת הקופסאות, ואז מעודד אותו לשאת את הקופסה בעצמו על השטיח שפרש קודם.
3. הם מראים כיצד לפתוח את הקופסה: הם אווזים במכסה בשתי ידיים ומניחים אותו ליד הקופסה.

9. המורה מבקש מהילד לעזור. הוא יכול לשאול: "Onemore ndthe tallest"? (האם זה הגבוה ביותר? more nd) " " (האם זה הגבוה ביותר?) " " (האם זה הגבוה ביותר? Next ndthe tallest"? (האם זה הגבוה ביותר? Next nd) " " (האם זה הגבוה ביותר?) " " (האם זה הגבוה ביותר?) וכך הלאה עד הנמוך ביותר, עד שהדרגתיות הושלמה.

הצגה אנכית (סידור מגדל):

אנו נוהגים באותו אופן כמו במקרה של הצגת הדרגתיות, עם ההבדל שאנו מסדרים את האלמנטים זה על גבי זה במצב אנכי. כמו כן אנו מתחילים עם הגבוה או העבה הגליל. היוצא מן הכלל הוא **הקופסה הירוקה**, שבה עלינו להתחיל לבנות את המגדל מהאלמנט הרחב והנמוך ביותר, אך איננו מראים זאת לילד, אשר אמור להבחין באופן אינטואיטיבי כי לא ניתן לבנות מגדל החל מאלמנט גבוה ודק.

הערה: אנו מציגים רק קופסה אחת לכל ילד, והילד מגלה את הקופסאות הבאות בעצמו. ההדגמה נועדה להראות כיצד להזיז, לאחוז באלמנטים ולסדר אותם על השטיח. אם אנו מבחינים שהילד אינו יודע כיצד לבצע פעולות אלה, אנו חוזרים על ההדגמה. אנו משאירים את המשך שיפור התנועות והתרגילים עם חומר זה לילד.

שיפור עבודת הילד:

בניית מספר מגדלים על השטיח.

בעבודה עם מספר צבעים של גלילים בו-זמנית, הילד מסוגל להבחין בהבדלים ובדמיון בין האלמנטים הבודדים, מה שמוביל בסופו של דבר לפיתוח היצירתיות שלו. לאחר שהכיר את תכונות הגלילים ואת הקשרים ביניהם, הילד יתחיל להתנסות בשילוב ביניהם. בתרגיל זה, הילד מעביר קופסה אחת בכל פעם על השטיח ובונה מגדלים בצבע אחד ברצף.

4. מדגים כיצד לאחוז ולהוציא את הגלילים מהקופסה: גליל אחד בכל פעם, לאחוז בו בשלושה אצבעות (אגודל, אצבע מורה ואצבע אמצעית) ולהעביר את הגליל באיטיות לשטיח.

5. מניח את הגלילים בצד השני של הקופסה באופן מפור.

6. נותן לילד להמשיך להתנסות בכוחות עצמו.

הצגה אופקית (הדרגתיות של אלמנטים):

- ניתן להתחיל את ההצגה עם כל קופסה. בדרך כלל, המורה מעודד את הילד לבחור אחת מהן בעצמו.
- לאחר העברת הקופסה לשטיח, המורה כורע ליד הילד, בצד ימין שלו, תוך שימת לב למיקומו.

הערה: העבודה על השטיח צריכה להיעשות בתנוחת כריעה, כאשר העקבים מונחים מתחת לישבן. במידת הצורך, המורה מראה לילד כיצד למקם את ברכיו בצורה נכונה ומתקן את תנוחתו. תנוחת הכריעה מאפשרת לילד חופש תנועה רב, תוך שמירה על יציבות הגוף ועל יישור עמוד השדרה בזמן העבודה.

- המורה פותח את הקופסה ומניח את המכסה בצד.
- הוא מסדר את הגלילים בסדר אקראי, ומזיז אותם בעזרת שלוש אצבעות.
- הוא סוגר את הקופסה ומעביר אותה לפינה הימנית העליונה של השטיח, כדי שלא תפריע לילד בזמן העבודה.
- המורה שואל את הילד מה הוא רוצה לבנות – מגדל או מדרגות?
- אם הילד בוחר את הגבוה ביותר, המורה אומר, "עכשיו ניקח את הגבוה ביותר", ומניח אותו בצד שמאל של השטיח, ממש מול הילד.
- המורה שואל את הילד שאלה נוספת: "**איזה מהנותרים הוא הגבוה ביותר?**" כאשר הילד מצביע על הגבוה הבא בתור, המורה מניח אותו ליד זה שהניח קודם, בזהירות ובדייקנות רבה.

שילובים:

אחת התכונות החשובות ביותר של חומרי החושים של מונטסורי היא שהם תואמים לחומרים אחרים. אם הילד יתוודע לכל אחד מהם, הוא יוכל להבחין בדמיון ביניהם ולשלב אותם באמצעות היצירתיות שלו, אך גם באמצעות יחסים לוגיים ומתמטיים. הממדים של כל חומר מחושבים היטב ועקביים, לעולם לא אקראיים.

שילוב גלילים צבעוניים למגדל אחד: אדום, ירוק, צהוב

ניתן ליצור שילובים באמצעות שלוש קופסאות, למעט הקופסה הכחולה עם הגלילים הגבוהים והנמוכים.

1. השלב הראשון בתרגיל הוא לסדר את שלושת הגוונים בצורה אופקית.
2. לאחר מכן, מסדרים שלושה מגדלים בצבע אחד.
3. השלב האחרון הוא לערום את שלושת סוגי הצילינדרים זה על גבי זה, וליצור מגדל גבוה, צבעוני ויחיד.
4. לאחר סיום התרגיל, סדרו את אזור העבודה והחזירו את כל הקופסאות למקומן על המדף.

כוכב צבעוני:

אדום ירוק צהוב כחול

ניתן לסדר את כל ארבע דרגות הגלילים בצורת כוכב.

1. הקופסאות ממוקמות בארבע פינות השטיח.
 2. נתחיל בהנחת הקופסה העבה ביותר במרכז השטיח.
 3. ממשיכים את הגרדיאנט ויוצרים את הקרן הראשונה.
 4. מתחילים שוב ממתחילים ויוצרים קרן שנייה.
 5. כן אנחנו לעשות גלילים צבעוניים.
 6. לאחר סיום העבודה, אנו מסדרים את המקום.
שוב	מ	המרכז,	אנו מסדרים	עוד	בצבע שונה,
לעשות	עם	ה	שניים	דרגות של	

שילוב גלילים צבעוניים עם גלילים להטמעה:

ניתן לשלב גלילים צבעוניים גם עם סט גלילים להטמעה בבלוקים. הם באותם גדלים וערכים, ולכן ניתן לשלב את שני החומרים זה עם זה.

1. אנו מניחים ארבעה בלוקים של גלילים להטמעה בארבעת צדי השטיח.
2. בצד אחד של השטיח, אנו מניחים ארבע קופסאות עם גלילים צבעוניים, אחת מתחת לשנייה.
3. אנו פותחים את הקופסאות ומניחים את הדרגות המתאימות לידן לפי הסדר.
4. ליד הגלילים המתאימים, אנו מניחים גלילים תואמים עם ידיות באותו דרגה.
5. לאחר מכן, מניחים את הגלילים עם הידיות על הגלילים הצבעוניים המתאימים.
6. ברגע שהעבודה מסתיימת, הכל חוזר למקומו.

קוביות צבעוניות להטמעה:

התרגיל השני המשלב את שני החומרים כולל התאמת גלילים צבעוניים לארבעה בלוקים:

1. כל ארבעת בלוקי הגלילים להטמעה מונחים במרכז השטיח, ויוצרים צורה של ריבוע סגור.
2. מוציאים את כל הגלילים מכל בלוק אחד אחד ומניחים אותם מעורבבים בתוך הריבוע.
3. אחד אחד, אנו מעבירים את כל הקופסאות עם הגלילים הצבעוניים לשטיח ומניחים אותן מחוץ לריבוע, בצד השטיח, ואז מרוקנים אותן אחת אחת.

4. מערבבים את כל הגלילים הצבעוניים עם הגלילים המקוננים, ומניחים אותם בתוך הריבוע.

5. המשימה הילד היא התאמה צילינדרים למקומות המתאימים להם בבלוקים הריקים.

6. לאחר השלמת המשימה, מסדרים את אזור העבודה ומחזירים את כל החומרים למקומם.

כוכב צבעוני עם מכסים:

תרגיל זה הוא שינוי של "כוכב צבעוני" באמצעות בלוקים להטמעה.

1. אנו מסדרים כוכב צבעוני מארבעה צבעים של גלילים.
2. לאחר מכן, הביאו את הבלוקים להטמעה לשטיח, אחד אחד.
3. הניחו את הגלילים עם בלוקים על מתאימים בצבעים תואמים.

קורות אדומות

"השימוש בחפצים ארוכים ומסורבלים כאלה מחייב את הילד להניע את כל גופו: הוא צריך ללכת הלוך ושוב כדי לשאת את הקורות ולהניח אותן זו ליד זו, לפי אורך, כך שהכל יקבל צורה של צינור אורגן. הסידור נעשה על הרצפה, שם הילד פרש מראש מחצלת גדולה מספיק עבורו ועבור החומר. לאחר בניית סידור צינורות העוגב, המוטות מפוזרים, מעורבבים ומסודרים מחדש כמה פעמים שהילד מרגיש שבע רצון.

מריה מונטסורי

הקורות האדומות הן מוטות עץ צבועים בצבע אחיד (אדום או כחול) עם חתך רוחב מרובע (2.5 ס"מ x 2.5 ס"מ), שאורכם משתנה בהדרגה בין 10 ל-100 ס"מ. היחס בין המוטות הארוכים ביותר לקצרים ביותר הוא 1 ל-10. ההבדל בין המוטות נוגע רק לממד אחד, כלומר האורך.

המוטות ממוקמים בכיתה על מדף ייעודי, מסודרים לפי סדר גודל ומיושרים לשמאל, כאשר הקצר ביותר נמצא בקדמת הבמה ביחס לצופה.

*מריה מונטסורי, גילוי הילד, פרק 8, עמ' 140

את כל הקורות לקצה השמאלי העליון של השטיח (אנו מצמצמים אותן).

9. המורה לוקח את הקורות הארוכות והקצרות ביותר ומניח אותן מול עצמו ומול הילד.

10. קרב את שתי הקורות זו לזו וקרא בשמן אחת אחת, תוך שאתה מזיז שתי אצבעות – האצבע המורה והאצבע האמצעית – לאורך כל אורכן, ומדגיש את שמן במילה אחת. אמור "קצר" במהירות רבה יותר ו"ארוך" לאט יותר, עד שאצבעותיך יגיעו לקצה הקורה הארוכה.

11. לאחר מכן הוא מעודד את הילד לגעת בשתי הקורות ולנקוב בשמן באותו אופן.

12. המורה מחזיר את שתי הקורות למקומן בין האחרות ומעודד את הילד להתנסות בחופשיות בסידור הקורות וביחסים ביניהן. בשלב זה, אנחנו לא משחזרים את סידור האורגן. זה משמש כדי להקנות לילד היכרות עם החומר ותכונותיו, כמו גם עם הכללים לשימוש בו.

סידור הדרגתיות הקורות:

לאחר שהילד התוודע מספיק לחומר ועבר את שלב הניסויים החופשיים , המורה יכול להדגים כיצד ליצור סידור איברים ושינויים וסידורים אחרים.

1. תחילת העבודה זהה לשלב הראשון של לימוד החומר. אנו פורשים את השטיח, מזיזים את הקורות, מסדרים אותן על השטיח מעורבבות זו מתחת לזו, אך לא מעבירים אותן לקצה השמאלי העליון של השטיח. אנו משאירים את הקורות במרכז השטיח, מכיוון שנזדקק לקצה השמאלי העליון כדי לשחזר את סידור האיברים.

2. לאחר העברת כל הקורות לשטיח והנחתן זו מתחת לזו, המורה מחפש את הקורה הארוכה ביותר ומניח אותה לפניו ולפני הילד. הוא אווז בקורה ביד שמאל בתנועת צבת כדי להחזיק אותה במקומה, ואז מחליק שתי אצבעות של יד ימין לאורכה.

הצגת החומר:

1. נתחיל בפריסת שטיח גדול מספיק כדי לסדר עליו את הקורות האדומות. עדיף להשתמש במזרן מרובע שגודלו 1.5 מטר כדי לאפשר מגוון רחב של אפשרויות סידור.

2. המורה והילד ניגשים למדף ומסתכלים יחד על סידור הקורות. הקורות יוצרות מעין מדרגות, אך ניתן גם לקשר אותן למבנה של עוגב. הקורה הארוכה ביותר נמצאת בחלק העליון של המדף, ושאר האלמנטים מסודרים בסדר יורד.

3. המטפל מבחין שכל המוטות מיושרים לצד שמאל ומסודרים בקפידה. הוא מראה זאת בתנועת יד, נוגע בצד ובחלק העליון, ומצביע על כך שסידור הקורות האדומות דומה

לאיבר. הוא עוצר ואומר, "בואו נבדוק אם הם מסודרים נכון."

4. השלב הבא הוא להדגים את האחיזה הנכונה. האחיזה הנכונה היא להחזיק כל קורה בשתי הידיים בשני קצותיה. לכן חשוב כל כך להציג תרגיל זה לילדים המסוגלים להחזיק את הקורה הארוכה ביותר, באורך מטר אחד, באופן זה. לילדים צעירים יותר, בני שנתיים וחצי, הזרועות קצרות מדי והם לא יוכלו לאחוז בקורות בצורה נכונה.

5. המורה מדגים כיצד לשאת את הקורות על השטיח. הם עושים זאת אחד אחד, כשהם מחזיקים אותן במרחק קל מהגוף.

6. הניחו את שתי הקורות הראשונות או שלוש הקורות הראשונות על המזרן (בכל מקום) ועודדו את הילד להמשיך לבד.

7. לאחר שהקורות מונחות על השטיח, המורה מוודא שהן מקבילות זו לזו ואינן מסודרות על אותו ציר (שתיים זו ליד זו). בשלב זה, אין צורך לסדר את הקורות לפי גודלן; חשוב שהן יונחו זו מתחת לזו, ללא קשר לסדר, על פני כל שטח השטיח.

8. לאחר מכן, המורה מכין מקום פנוי על ידי הזזת

שליטה באחיזה הנכונה, ריכוז גבוה ויכולת שליטה על עצמך הגוף וה תנועה. שינוי שינוי נוסף הוא ליישר את הקורות לציר המרכזי שלהן וליצור **פירמידה**. לאחר יצירת הפירמידה, ניתן לעבור לבניית מבנה תלת-ממדי – **כוכב** ענק, שנוצר על ידי סיבוב כל אחד מהאלמנטים סביב הציר המרכזי שלהם. השלב הסופי הוא יצירת **מבוכ**. שינוי זה אהוב במיוחד על ילדים, שכן בסופו הם יכולים לעבור במבוכ, תוך הקפדה שלא להרוס אותו. ניתן גם לתת לילד כדור על כפית או פעמון קטן להחזיק בזמן שהוא עובר במבוכ. הכדור לא חייב ליפול על הרצפה והפעמון לא חייב לצלצל עד שהם יוצאים מהמבוכ. אלה משימות שעוזרות לילדים לתרגל את ריכוז ו שליטה על תנועות הגוף של האדם.

3. כאשר היד נעצרת בקצה הקורה, המורה אומר: "**היא נגמרת כאן**".

4. המורה מעודד את הילד לחזור על התנועה. במידת הצורך, הוא מראה שוב את מיקום ידו הימנית ומנחה את ידו של הילד.

5. לאחר מכן הוא לוקח את הקורה האדומה בשתי ידיו בקצותיה ומניח אותה גבוה על השטיח, קרוב לקצה השמאלי העליון.

6. לאחר מכן, הם מחפשים את המוט הארוך הבא, ואומרים: "עכשיו אנחנו מחפשים את המוט הארוך ביותר מבין אלה שנותרו".

7. הוא מחפש, ואז לוקח שוב את הקורה שנבחרה, נוגע בה ומאפשר לילד לחזור על אותה תנועה.

8. המורה מניח את הקורה הבאה ישירות מתחת לקורה שהונחה קודם לכן, ובודק בקפידה שהן מיושרות כהלכה משמאל.

9. תהליך זה חוזר על עצמו עד להשלמת סידור האורגן. לבסוף, אנו בודקים בקפידה שהמוטות מסודרים בסדר הנכון.

שיפורים ושינויים

לאחר השלמת שחזור הקורות, התוצאה צריכה להיות גרם מדרגות שהולך ופוחת בהדרגה, מדרגה אחת בכל פעם, באותה מידה כמו הקורה הקצרה ביותר. כדי לבדוק זאת, ניתן להניח בהדרגה קורה זו בקצה הקורות האחרות ולשים לב לשוויון בינה לבין הקורה שאחריה.

ישנן גם אפשרויות רבות לשינוי סידור הקורות. רבות מהן ייווצרו באופן אינטואיטיבי על ידי הילדים. עם זאת, חשוב שהילדים יזכרו שכדי לעבור לשלב הבא, יש ליצור מחדש את סידור האיברים בכל פעם.

שינוי נוסף יהיה יצירת **פריסת איברים אנכית**, אשר בניגוד למראה, אינה כה קלה ודורשת מהילד

מהי המטרה של מעבר לבקתה למשך שבעה ימים?

קודם כל, זו דרך להתנתק מחיי היומיום, מהבעיות ומהציוויליזציה – חזרה לשורשים, לטבע, לאחדות עם אלוהים. הגג הפתוח של הצריף, הסכך, מסמל קשר מיוחד ועמוק וקירבה לבורא.

כמובן, כיום, במיוחד בפולין, לחיות בסוכה כזו בסתיו, במשך שבעה ימים, תחת כיפת השמיים, יכול להיות אתגר לא קטן. במדינות שבהן מזג האוויר אינו מאפשר לחגוג את סוכות בחוץ, המסורת פוטרת את האנשים מהצורך לשהות בסוכה. החג נחגג בעיקר באמצעות טקסים חגיגיים במהלך התפילות בבית הכנסת... ובבתים חמימים.

אז מה משותף לחג הסוכות עם חומרי החושים של מונטסורי?

בנייה! פיתוח הדמיון באמצעות שאלה פשוטה אחת, עידוד, פרובוקציה: **"האם אתה יכול לבנות בקתה?"** תוך כדי עבודה עם חומרים חושיים. כמובן, נציע משימה זו לילדים שכבר מכירים היטב את החומרים החושיים ולמדו את הכללים הבסיסיים לשימוש בהם. אחרת, אנו עלולים להטעות את הילדים לגבי מטרת החומר. עם זאת, כאשר נדון בחג הסוכות, נוכל להציע שינוי חדש לתרגיל. נוכל גם להציע לעבוד בקבוצות ולחשוב יחד כיצד לבנות סוכה באמצעות כל העזרים החושיים הזמינים בחדר. כך נלמד את הילדים שיתוף פעולה ונשפר את כישורי פתרון הקונפליקטים והתקשורת שלהם.

סוכות

מה יכול להיות המשותף בין חג הסוכות וחומרי החושים של מונטסורי?

תשבו בסוכות שבעה ימים (...). כדי שידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים.

ויקרא כג, מד-מה

חג הסוכות נחגג בסתיו, בין ה-15 ל-21 בחודש תשרי, לאחר תום יום הכיפורים. יחד עם פסח ושבעות, זהו אחד מחגי העלייה לרגל המקראיים, כלומר אלה שבמהלכם היה צורך לעלות לרגל לבית המקדש בירושלים ולהקריב קרבנות מהיבול השנתי.

כיום, חג הסוכות נמשך שבעה ימים, בהתאם לציווי התנ"כי, והוא נחגג לזכר יציאת בני ישראל ממצרים ונדודיהם במדבר במשך ארבעים שנה. במהלך מסעם לארץ הקודש, חיו בני ישראל תחת כיפת השמיים או בסוכות שהצליחו לבנות. לכן, **הסוכה, או הצריף החגיגי**, נבנה עם מינימום של שלושה קירות יציבים וגג פתוח, דרכו נכנס אור השמש במהלך היום וניתן לצפות בכוכבים בלילה. קירות הסוכה יכולים להיות עשויים מכל חומר, והגג הפתוח עשוי אך ורק מצמחים וענפי עצים. פנים הסוכה מעוטר בעושר בציורים, תמונות, צמחייה סתווית עבותה, צמחייה, עשבים, דגנים, ענפים ופירות. המקלטים מוקמים בגנים, פרדסים או בחצרות אחריות.

סכך

גג שקוף של סוכה, אשר נארג מענפים עלים

סוכה

מבנה זמני שבו, על פי המסורת, יהודים חוגגים את חג הסוכות

אושפיזים

אורחים מיסטיים המופיעים באוהלים במהלך חג הסוכות, אבות ומלכים תנ"כיים. לכן, חלק ממסורת חג הסוכות הוא להזמין גם חברים וגם כמו גם העניים, חסרי הבית והבודדים.

ארבע מינים

זר פרחים שבעזרתו היהודים משבחים את האל במהלך טקסים בבית הכנסת וקריאת תהילים, שנועד להנציח את יציאת מצרים ומבטא אמונה בגאולה. אלה הם:

הדס

הדס, צמח המסמל סמל לאדם חסר השכלה אך צדיק

אתרוג

אתרוג, צמח המסמל אנשים בעלי ידע העושים מעשים טובים

לולב

ענף דקל, סמל לאנשים בעלי ידע תנ"כי, חוקרי כתבי הקודש, שמעשיהם אינם מושלמים כמשנתם

ערווה

ערבה, צמח המסמל את אלה שאינם משכילים ואינם נוהגים על פי עקרונות האמונה

אילו פעילויות נוספות נוכל להציע לילדים במהלך חג הסוכות?

זיהוי יבולי הסתיו

באמצעות חומר מצולם

בניית סוכה במהלך טיול בפארק או בגן הילדים באמצעות ענפים, עלים ועשב

ומרכיבים טבעיים אחרים שנמצאו בדרך לפארק או שהובאו קודם לכן על ידי הילדים לגן

קישוט הגן יחד עם מתנות הסתיו שיעורי בישול: סלט ירקות

סתווי יצירות אמנות בהשראת

ירקות ופירות, דגנים, עשבים, פירות עוזרד

שלום מונטסורי. מדריך מעשי למורים מונטסוריים עם אלמנטים של חינוך יהודי.

Full responsibility for the published content lies with the authors as well as with Fundacja SPIN.

פיתוח שיעורי הקורס: קורס חינוך מונטסורי: סימונה ברטולי תרגום מאיטלקית: קטרינה פופצ'יק קורס חינוך יהודי: מרים סינגר

הפרויקט נוצר בשיתוף עם:
עמותת מונטסורי בפראטיקה שלום, ארגון היהודים בבולגריה

הפרויקט ממומן בחלקו על ידי האיחוד האירופי

Dofinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Unia Europejska ani Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Co-Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Foundation for the Development of the Education System (FRSE). Neither the European Union nor FRSE can be held responsible for them.

nubo

